DUHOVNO ŽIVLJENJE

LA VIDA ESPIRITUAL

LETO XXXI. OKT.-NOV. 1964

Sv. Janez je prepričjiv primer izrednega estetskega smisla, s katerim so davni predniki postavljali takrat edine javne stavbe — cerkve — na najlepše kraje

koncil: odločilno zasedanje

V ponedeljek, 14. septembra, na praznik svetega Križa, so koncilski očetje v cerkvi sv. Petra v Rimu pričeli s tretjim zasedanjem II. vatikanskega vesoljnega cerkvenega zbora.

Kot bližnja priprava na ta veličastni posvet katoliških škofov vsega sveta velja pismo papeža Pavla VI. kardinalu Tisserantu, dekanu kardinalskega zbora. V pismu, ki so ga v Vatikanu objavili v soboto, 5. septembra, je sveti oče ponovno nakazal cilje koncila: „poživitev Kristusovega duha v Cerkvi, zedinjenje kristjanov, zbuditev krščanske zavesti v svetu in mir ter pravičnost med ljudmi".

Ker bo s to, morda zadnjo in odločilno stopnjo cerkvenega zbora združena velika teža dela in ker sega ta dogodek tako globoko v življenje Cerkve, zato je sveti oče v zgoraj omenjenem pismu tudi vse pozval k sodelovanju. „Da pa popolnoma in zanesljivo dosežemo postavljeni namen, ni odvisno le od rednega opravljanja sej, ne od bistroumnih obravnav, ne od predlogov, tako skrbno pripravljenih od koncilskih očetov, ki bodo imeli pač glavni delež, marveč od goreče in dolge molitve in pokore vsega božjega ljudstva."

Treba je torej moliti zasebno in javno; treba je izprositi od Boga, da z nebeško lučjo razsvetli razum tistih, ki skupaj s svojimi odbori in s svojo znanostjo pripravljajo odloke cerkvenega zbora. Ta oblika pomoči je primerna vsem vernikom, lahka je in učinkovita.

Da bo ta molitvena tekma rodila čimveč sadov, pušča sicer sveti oče vsakomur na voljo, da si prosto izbira oblike in načine, pa vendarle posebej priporoča: očenaš.

Ker pa je „molitev s postom in miloščino velika stvar" (Tob. 12, 8), naj se složni molitvi pridružijo še dobra dela spokornosti. Vneta molitev poživlja dušo in jo povzdigne k Bogu. Pokora pa nam daje moč nad samim seboj, zlasti nad telesom, ki se po izvirnem grehu tako upira evangeliju.

Z veseljem zato opravljajmo v času zasedanja prostovoljna telesna zatajevanja, zlasti da se zdržimo kakih zabav, ki so le prevečkrat celo nevarne in graje vredne; uporabimo priložnost, da jih močno obžalujemo. Odpuščajmo storjene nam žalitve; prostovoljno odpuščanje pogasi usodne plamene nesoglasij. Podpirajmo javne zadeve krščanske ljubezni do bližnjega. V tem dobrem delu sodelujemo vsi, če ne z denarjem, pa lahko z molitvijo, z besedo tolažbe, z zgledom, z darovanjem samega sebe. Kdor ima pač polno srce ljubezni do bližnjega, ima zmeraj kaj, s čimer lahko postreže.

Slednjič, in to je svetemu očetu še posebej pri srcu, „naj Naše opozorilo doseže vse tiste, ki so kakorkoli prizadeti od trpljenja, bodi od telesne bolezni ali duševne bolečine". Ti bodo najlažje z apostolom Pavlom ponavljali: „in na svojemu mesu dopolnjujem, kar manjka Kristusovim bridkostim" (Kol. 1, 24).

Ne ostanimo brezbrižni na klic Kristusovega namestnika na zemlji! S krepostnim življenjem, z molitvijo in s pokoro izprosimo srečen izid koncila.

A. S.

Pred nedavnim je časopisje prineslo vest, da je Cerkev z dekretom svetega Oficija nekoliko omilila svoje dosedanje stališče glede sežiganja mrličev. Po tem dekretu Cerkev sedaj v določenih okoliščinah dovoli sežiganje trupel svojih vernikov. Bi nam hoteli o tej reči povedati kaj več?

Prav radi ustrežemo tej Vaši prošnji, zlasti še ko vemo, da večkrat tudi dobri katoličani o vsej tej zadevi niso zadostno poučeni.

Nekoliko zgodovine

Zgodovina nam poroča, da sta bila v predkrščanskem času v navadi zlasti dva običaja pokopavanja mrtvih: pokopavanje v zemljo in pa sežiganje. Tako je npr. znano, da so Judje in semiti sploh svoje mrtve pokopavali v zemljo, kot to še danes delajo. Stari Grki in Rimljani pa so od prvotnega običaja sežiganja prešli šele pozneje k pokopavanju v zemljo. So pa spet druge dežele kot npr. Indija in Japonska, kjer se je prakticiralo sežiganje od prastarih časov in se neokrnjeno ohranilo prav do danes. V Indiji so šli celo tako daleč, da so hkrati s trupli mož sežigali tudi njih žive vdove. Angleži so ta običaj v času svoje kolonialne oblasti skušali sicer z vsemi sredstvi odpraviti, vendar se jim ni popolnoma posrečilo.

Cerkev je od vsega začetka poznala pokopavanje v zemljo kot edini običaj pokopa mrtvih. To navado je prevzela od judovstva, merodajen je bil pa predvsem zgled Kristusa, ki je bil tudi pokopan po tedanji judovski navadi. Pod vplivom krščanstva se je pokopavanje v zemljo začelo polagoma širiti tudi pri narodih, med katerimi je Cerkev misijonarila. Tudi Slovani so prvotno svoje mrliče sežigali, a pod vplivom Cerkve opustili ta običaj in privzeli današnjega.

Dolga stoletja ta krščanski običaj ni naletel na nobeno omembe vredno nasprotovanje. Šele francoska revolucija je poleg drugih prevratnih idej začela širiti tudi misel, naj bi se polek pokopavanja v zemljo uvedlo tudi sežiganje mrličev. Leta 1796 so revolucionarji skušali od zakonodajne zbornice izsiliti za svoje državljane zakon, da bi smeli svoje truplo dati sežgati. Vendar do zakona ni prišlo. Pač pa je pariška mestna občina v prvem navdušenju dala zgraditi na gričku Montmartre poseben hram za žare, v katerih naj bi se hranil pepel sežganih trupel. Dokaz, da francosko ljudstvo te novotarije ni sprejelo, je dejstvo, da je bilo sežgano samo eno truplo — nekaj mesecev starega otroka.

Vendar misel sežiganja mrtvih ni zaspala za dolgo. Znano je, kako je kakšnih sto let pozneje med znanstveniki zavladal takoimenovani monistični materializem, ki je tajil vsako posmrtno življenje. Zato je skušal uvesti tudi sežiganje mrličev kot praktično izpoved svojega prepričanja, da je s človekovo smrtjo vsega konec. Pokopavanje je po njih mnenju vse preveč izražalo vero v nesmrtnost in prihodnje vstajenje.

Italija je bila prva krščanska dežela, ki je uradno dovolila sežiganje. Njenemu zgledu je takoj sledila Francija, za kar gre zasluga predvsem prostozidarjem, ki so leta 1886 vzeli v svoj program „z vsemi sredstvi propagirati

navado sežiganja mrtvih". Iz Italije in Francije se je gonja razširila po vsej Evropi in Ameriki in zlasti v katoliških državah kazala izrečen materialističen in protiverski značaj. Zaradi te propagande se je tudi mnogo katoličanov dalo sežgati. Neredko so takšna sežiganja služila kot pretveza za protiverske manifestacije.

In Cerkev?

Bilo je čisto naravno, če je nastalo vprašanje, ali naj se da cerkveni pogreb vernikom, ki so dali svoje truplo sežgati in če je bilo drugim dovoljeno prisostvovati takšnemu sežigu. Ker je nastal dvom, je bila vprašana sveta stolica, ki je 19. maja 1886 odgovorila, da vernikom ni dovoljeno, da bi se vpisovali v takšne očitno protiverske organizacije, ki so propagirale sežiganje mrličev. Hkrati pa je izjavila, da ni dovoljeno dati sežgati svojega ali tujega trupla. V uvodu v omenjeni dekret Cerkev pove, kaj jo nagiba k tej prepovedi. Takole pravi: „Številni škofje in odlični verniki ugotavljajo, da se nekateri verniki, slabotni v veri ali pa povezani s prostozidarskimi sektami, trudijo, da bi znova uvedli pogansko navado sežiganja trupel in ustanavljajo družbe s tem namenom. Jasno je, da takšno pretkano počenjanje lahko zavede preprosto ljudstvo na stranpot in da se tako neopazno začne manjšati spoštovanje do krščanskega običaja pokopavanja mrličev — stalnega in po slovesnih obredih posvečenega običaja Cerkve." Pozneje je sveta stolica izdala še več določb s približno isto vsebino, kar vse je skoro nespremenjeno bilo sprejeto tudi v sedanji cerkveni zakonik iz leta 1918.

Kot je iz vsega razvidno, je Cerkev zavračala in še zavrača sežiganje mrličev zaradi protiverskega značaja, ki se je dajal tej navadi. Zato je Cerkev brez težav dovoljevala sežig mrtvih tam, kjer ni bilo nevarno, da bi se ta uporabil v protiverske namene, npr. v časih kužnih bolezni ipd.

Zakaj tako

Najprej je treba reči, da sežiganje mrtvih ni prav nič v nasprotju s kakšno katoliško dogmo. Tudi ne z dogmo o vstajenju mesa. Za Boga je enako lahko obuditi človeško telo k novemu življenju iz pepela sežganega kot v zemlji strohnelega trupla.

Po drugi strani pa tudi ni nobenega božjega zakona, ki bi prepovedoval sežiganje mrtvih — sicer bi ga Cerkev nikdar ne smela dovoliti. Zakaj potem Cerkev ne da svojim vernikom popolne svobode, da dajo svoje truplo sežgati ali pa pokopati v zemljo. Naj navedem nekaj razlogov, zakaj se Cerkev še tudi danes drži svojega starega in nikdar pretrganega običaja pokopavanja mrličev.

Najprej je sežiganje mrličev v nasprotju z dvatisočletno in nikdar pretrgano prakso Cerkve. Cerkev je od judovskega ljudstva, ki je bilo vendarle v stari zavezi izvoljeni narod, prevzela ta običaj in ga ohranila vso svojo zgodovino, — čemu bi ga ne ohranila še naprej? Potem pa se zdi, da je pokopavanje v zemljo tudi nekako bolj v skladu s krščanskim čutenjem. Ali ni bolj primerno spoštovanju, ki naj ga izkazujemo telesu kristjana, da mrtvega položimo v zemljo, da ta skrito in počasi opravi delo naravnega razkroja. Telo, v življenju združeno z nesmrtno dušo, tolikokrat posvečeno z zakramenti, zlasti še z zakramentom evharistije, ki je vanj položila poroštvo prihodnjega vstajenja — zakaj naj bi to telo nasilno z ognjem uničili?

Pokopavanje mrtvih v zemljo pa vsebuje tudi globok verski simbolizem. Smrt je v očeh kristjana simbol ponižanja in izničenja, a hkrati tudi začetek povišanja in nesmrtnosti. Ob smrti se človeško telo povrne v zemljo, iz katere je bilo vzeto. Toda to uničenje ni absolutno in dokončno, zakaj vera nas uči, da bo to telo spet poveličano vstalo za življenje v Bogu. Ta simbolizem je lepo izražen v pokopu telesa v zemljo. Telo se izroči zemlji, v kateri bo počasi razpadlo kot razpade žitno zrno vsejano na njivo; a kot zrno nosi tudi telo kristjana v sebi poroštvo, da bo z božjo močjo vstalo poveličano v novo življenje ob vstajenju mesa.

Vendar so ti razlogi bolj razlogi primernosti, ne pa nujnosti. Zato Cerkev načelno ni nasprotna sežiganju mrtvih. Zato je brez težav dovoljevala sežiganje vernikov že tudi dosedaj v nekaterih pokrajinah, kjer je bil to splošen običaj kot npr. na Japonskem. Morda je prišel čas, ko bo Cerkev vzela v pretres posebno zakonodajo v tem pogledu. Danes namreč sežiganje mrličev nima več tistega protiverskega značaja, ki je bil Cerkvi razlog, da je izdala tozadevne prepovedi.

Zadnji dekret svete stolice izpred nekaj mesecev nima namena uvajati kakšne spremembe na tem polju. V skladu s prastarim krščanskim običajem Cerkev hoče, da se trupla vernikov še vnaprej pokopavajo v zemljo. Omiljuje svojo dosedanjo zakonodajo le v toliko, da daje škofom pravico tolerirati ali pa celo dovoliti sežig trupla, kadar se brez resnih težav ni mogoče ravnati po dosedanjem krščanskem običaju. Takšen razlog bi bil npr. pomanjkanje prostora za pokop, prevelika cena zanj ali pa splošna navada v kakšni pokrajini, da se trupla sežigajo. V vsakem primeru pa mora biti gotovo, da na izbiro niso vplivali kakšni protiverski nagibi. Tako se bo v prihodnje smelo z vsemi primernimi cerkvenimi obredi pokopati, to je sežgati vse tiste vernike, ki bodo dali v teh okoliščinah svoje telo sežgati. Takšen je smisel najnovejših cerkvenih odlokov v tej stvari.

A. Ku.

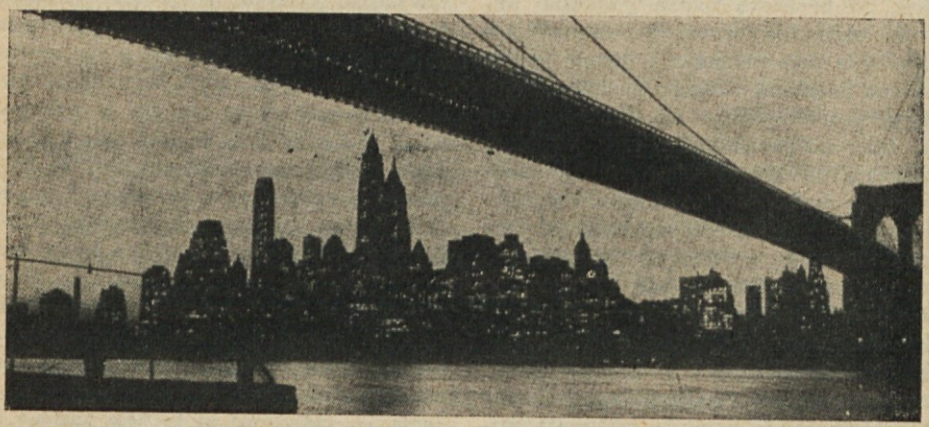

New York v ZDA s petnajst milijoni ljudi je največje mesto sveta

Takrat se bo prikazalo znamenje Sinu človekovega na nebu in takrat se bodo jokali vsi rodovi na zemlji: in videli bodo Sina človekovega priti na oblakih neba, z veliko močjo in slavo. (Mt 24-30)

drugi Kristusov prihod

Vse na svetu mine, vse za smrt zori — poje naša nagrobna pesem. Izraža s temi besedami pretresljivo versko resnico, da je svetu in vsemu, kar je na njem, po Bogu-Stvarniku določen konec. Nič ni zdaj na svetu dokončnega. Sam Jezus napoveduje: „Nebo in zemlja bosta prešla“ (Mt 24, 35). Ko bo prišel oni poslednji dan svetovne in človeške zgodovine, bo Kristus spet prišel na svet, da dopolni to, kar je začel in izvršil ob svojem prvem prihodu.

Vera v drugi Kristusov prihod je Krščanstvu tako bistveno lastna, da z njo stoji in pade. Tako važna je ta razodeta resnica, da bo sedanji vesoljni cerkveni zbor posebej in na novo o njej razpravljal in jo svetu predočil. Človeštvo naj se zaveda svoje minljivosti in naj živi v pričakovanju končne sodbe in odločitve.

Ko se bližamo koncu leta, nas Cerkev vabi, da svoje misli obrnemo v ta resni razodeti nauk. Kar dvakrat nam bo ta čas brala evangeljsko poročilo o poslednjih dogodkih — na zadnjo in prvo nedeljo cerkvenega leta — v dokaz, kako važna se ji zdi ta verska resnica za vse naše življenje.

Tekom letošnjega leta smo razmišljali o različnih vprašanjih naših poslednjih reči. Posvetimo v teh zadnjih številkah naše revije svojo pozornost velikim resnicam o drugem Kristusovem prihodu ob koncu sveta in o poslednji in vesoljni sodbi, kakor so obsežene v božjem razodetju, v nauku Cerkve in katoliške teologije.

Razodeta verska resnica

Svoj ponovni prihod ob koncu sveta je napovedal Kristus z jasnimi besedami: „Prišel bo v veličastvu svojega Očeta s svetimi angeli“ (Mr 8, 38). „Z vsemi svojimi svetniki“ (1 Tes 3, 13). „Na oblakih neba z veliko močjo in slavo“ (Mt 24, 30).

Ob njegovem vnebohodu govorita angela apostolom, ki prevzeti od veličastnega prizora strme za odhajajočim Gospodom: „Ta Jezus, ki je bil vzet od vas v nebo, bo tako prišel, kakor ste ga videli iti v nebo“ (Apd 1, 11).

Apostoli oznanjajo drugi Kristusov prihod kot temeljno resnico krščanske vere, zato jo je sveta Cerkev vstavila v veroizpoved. V apostolski veri izpovedujemo, da bo Kristus, ki sedi na desnici Boga, Očeta vsemogočnega, odondot prišel sodit žive in mrtve. Isto ponavljamo v slovesni veroizpovedi pri

maši, kjer je dodano, da se bo ta drugi Kristusov prihod izvršil v slavi.

Dan tega drugega Kristusovega prihoda se imenuje po njem samem „dan Sina človekovega“ (Lk 17, 26); „poslednji dan“ (Jan 6, 39). Apostoli ga nazivajo „dan Gospoda našega Jezusa Kristusa“ (1 Kor 1, 8); „dan, ki se bo razodel v ognju“ (1 Kor 3, 13).

Kot priča starega izročila piše sveti Avguštin: „Vsa Cerkev pravega Boga izpoveduje, da bo Kristus prišel iz nebes sodit žive in mrtve. Temu dnevu pravimo poslednji dan, to je konec časov.“

Čas Kristusovega prihoda

V vseh dobah krščanstva so se našli ljudje, ki so hoteli uganiti čas tega velikega in odločilnega dogodka. Zanimive so v tem pogledu napovedi svetega škofa Malahije glede papežev, kako in s kakšnim značajem si bodo sledili. Po njegovem prerokovanju jih do konca sveta ni veliko več. Ali teologi tem prerokbam odrekajo pristnost in veljavo.

Po sami Kristusovi izjavi ostane to za vse ljudi in za vse čase božja skrivnost. Ko so ga namreč apostoli vprašali, kdaj se bo to zgodilo, jim je odgovoril: „Za tisti dan in uro pa ne ve nihče, niti angeli v nebesih, ampak le moj Oče“ (Mt 24, 36). Pri svetem Marku je celo rečeno: „Za tisti dan in uro pa ne ve nihče, niti angeli v nebesih, niti Sin, ampak le Oče“ (13, 32). Razlagalci pravijo k tej izjavi: Nemogoče si je misliti, da bi Jezus sam za sodni dan ne vedel, saj je vendar božji Sin in pravi Bog in tudi kot človek vsevedeč. Če pravi, da za dan in uro poslednje sodbe ne ve, hoče izraziti samo, da se v svojem poslanstvu kot Odrešenik popolnoma podreja Očetu; Očetova volja pa ni, da bi to razodel ljudem. Tako je torej to božja skrivnost in tako bo ostalo do konca. Kristus bo prišel nenadoma, nepričakovano: „Kakor namreč blisk pride od vzhoda in posveti do zahoda, tako bo tudi s prihodom Sina človekovega“ (Mt 24, 27). Sveti Peter piše (II, 3, 10): „Prišel pa bo dan Gospodov kakor tat“, ki ga nihče ne pričakuje.

Ali bo Gospod prišel kmalu, ali je še dolga doba do tistega njegovega dne? V evangelijih in apostolskih pismih je mnogo mest, iz katerih bi se dalo sklepati, da je sodni dan kakor pred vratmi in tako so ga v časih preganjanja pričakovali prvi kristjani. So pa spet druge Gospodove in apostolske izjave, ki napovedujejo božjemu kraljestvu na zemlji počasen in dolgotrajen razvoj. Eni pravijo tudi danes, da mnoga znamenja govore za to, da sodni dan ne more biti daleč. Drugi pa mislijo, da mora nova zaveza, ki teče šele v drugo tisočletje, trajati še dolgo, ko je stara zaveza, ki je bila le priprava nanjo, trajala verjetno sto in sto tisoč let. Skrivnost pa ostane skrivnost in vsa ugibanja so brezplodna. Sveti Peter pravi na vsa vprašanja sledeče: „Eno naj vam, preljubi, ne bo prikrito, da je en dan pri Gospodu kakor tisoč let in tisoč let kakor en dan. Gospod ne odlaša obljube, kakor nekateri menijo, marveč potrpi z vami, ker noče, da bi se kateri pogubil, temveč da bi se vsi spokorili“ (II, 3, 8—9). To je torej gotovo, da bo Gospod svojo obljubo spolnil in prišel, čas njegovega prihoda pa ostane božja skrivnost.

Znamenja drugega Kristusovega prihoda

Čeprav pa je dan Gospodovega prihoda vsem prikrit in bo prišel nenadoma, je vendar sam Gospod Jezus napovedal gotova znamenja, po katerih bo mogoče sklepati, da se bliža. Ker pa je napovedal konec sveta obenem s koncem Jeruzalema, ki je prišel sedemintrideset let po njegovi smrti, je v teh njegovih napovedih mnogo stvari, ki se nanašajo na en in drugi dogodek. Preroško gledanje povzame v eno samo sliko dogodke, ki so ločeni med seboj po dolgih dobah. Ker pa je konec Jeruzalema že za nami in poznamo njegov zgodovinski potek, je mogoče iz Gospodove napovedi izluščiti gotova znamenja, ki se brez dvoma nanašajo na njegov drugi prihod in jih apostoli, razsvetljeni po Svetem Duhu, dopolnjujejo. Naj bodo tu v glavnem navedena:

1. Evangelij se bo preje oznanil vsemu svetu. Kristus sam je priča za to, ko pravi: „Oznanilo se bo ta evangelij kraljestva po vsem svetu, v pričevanje vsem narodom: in takrat pride konec“ (Mt 24, 14). Taka je torej božja volja, da bodo pred drugim Kristusovim prihodom vsi narodi zemlje spoznali evangeljsko resnico in bodo postavljeni pred odločitev: ali za Kristusa, ali proti njemu. Ko Kristus ponovno pride na svet, bo človeštvo dokončno razdeljeno med njegove prijatelje in sovražnike. Sredincev, nevtralcev tedaj ne bo. Kristus sicer ne pravi, da bo vsak posamezen človek pred koncem sveta slišal evangeljsko oznanilo, tudi ne, da ga bodo vsi ljudje sprejeli. Napove pa, da bo njegov evangelij oznanjen vsem narodom, vsem plemenom, vsem skupinam ljudi. To je pravzaprav že starček Simeon napovedal pri Jezusovem darovanju, rekoč, da je Kristus postavljen za zveličanje vseh narodov in za luč v razsvetljenje poganov (Lk 2, 32).

Težko pa je določiti, kdaj se bo to znamenje v celoti izpolnilo. Po sedanjih misijonskih uspehih svete Cerkve bi kdo mogel soditi, da je že izpolnjeno. Ali za gotovo tega še ni mogoče trditi. Še vedno so na svetu gotove de-

Micheangello Kristus Sodnik
(Vesoljna sodba v Sikstinski kapeli)

žele, gotove skupine rodov evageliju zaprte, ali ga jim vaj množično ni mogoče oznanjati, bodisi zaradi sovražnih odredb oblasti, bodisi zaradi pomanjkanja misijonarjev. Iz Kristusove tozadevne napovedi pa se da sklepati, da ob njegovem drugem prihodu ne bo nobenega naroda, ki bi ne bil slišal njegovega evangelija v zadostni meri.

Ali pa bo po tem splošnem, svetovnem oznanilu evangelija konec sveta neposredno blizu? Tega ni mogoče trditi. Iz gornje Kristusove izjave, da potem pride konec, sledi le to, da ne bo prišel pred tem. Vsekakor more med enim in drugim dejstvom preteči tudi dolga doba.

2. Nastop Antikrista in splošni odpad od vere. Antikriste imenuje sveti Janez vse Kristusove nasprotnike in krive preroke, ki jih bo v vseh časih mnogo. Napovedan pa je pred koncem sveta poseben sovražnik božji, kakršnega svet do tedaj še ni poznal. Ta bo res pravi in končni Antikrist. O njem piše sveti Pavel Tesaloničanom (II, 2): „Glede prihoda Gospoda našega Jezusa Kristusa in naše združitve z njim, se ne dajte takoj zbegati in ne dajte se ostrašiti... Na noben način naj vas nihče ne premoti; kajti poprej mora priti odpad in se razodeti človek greha, sin pogube, ki bo nasprotoval in se bo vzdignil čez vse, kar se imenuje Bog ali se po božje časti, tako da bo sedel v svetišče božje in se skazoval, kakor bi bil Bog... Takrat se razkrije tisti hudobnež, ki ga bo Gospod Jezus končal z dihom svojih ust in uničil s sijajem svojega prihoda. Nastopal pa bo po satanovem delovanju z vso močjo ter z znamenji in slepivimi čudeži in z vso zlobno zapeljivostjo za tiste, ki se bodo pogubili, ker niso vzljubili resnice, po kateri bi se zveličali..."

Pred koncem bo torej nastal veliki, splošni odpad od vere in Cerkve. Vero v Boga in v večno življenje bo nadomestila vera v človeka in v materialni svet. To se je sicer v zgodovini že zgodilo in je prav v naših časih zelo vznemirljiv pojav, vendar še ne splošen. Pred koncem sveta bo ta odpad splošen in tedaj pride po božjem dopuščenju na svet Antikrist, ki bo na zemlji uveljavil in ustoličil brezboštvo. Sveti Pavel pravi, da ga še zadržuje neka sila, da ne more priti. Omenja to vznemirjenim Tesaloničanom kot nekaj, kar je že znano iz njegove pridige. Nam to ni odkrito. Razlagalci mislijo, da je sila, ki zadržuje Antikristov prihod, urejena država, v kateri vladata zakon in red, ali sveta Cerkev s svojo svetovno organizacijo, ali sveti nadangel Mihael, ali sama božja volja, da naj se evangelij preje oznani po vsem svetu. Različna so tozadevna mnenja glede skrivnostne apostolove izjave. Ko pa Antikrist pride, tedaj bo ustanovil na zemlji vesoljno brezbožno državo, v kateri bo on absolutni vladar in diktator. Tedaj bo po vsem svetu preganjanje vernikov; nikamor ne bo več mogoče bežati; vsak bo moral pokazati svojo pripadnost ali Kristusu ali Antikristu. Strašno nasilje in trpljenje tistih časov nam slika sveti Janez v Razodetju. Koliko časa bo trajalo vladarstvo Antikrista, ne vemo. Vsekakor bo božja previdnost čula nad verniki in okrajšala čas poslednje preskušnje. Ko se dopolni število mučencev, določeno po Bogu, tedaj pride Kristus (Raz 6, 11).

3. Spreobrnjenje Judov. Ne morda vseh in vsakega posameznika, ampak vendar v takem številu, da bo to predstavljalo narodno spreobrnjenje. O tem govori sveti Pavel v pismu do Rimljanov (11, 25 sl.): „Nočem, bratje, da ne bi vedeli te skrivnosti: Zakrknjenost je prišla na del Izraelcev, dokler ne vstopi polno število poganov; in tako bo rešen ves Izrael, kakor je pisano: Prišel bo s Siona Odrešenik in odvrnil bo brezbožnost od Jakoba in to bo z njim moja zaveza, ko odvzamem njih pregrehe."

Obstoj judovskega naroda, ki živi raztresen po svetu in skozi tisočletja ohranja svoje posebne značilnosti, je neka skrivnost, ki najde svojo razlago le v skrivnostnih sklepih božje previdnosti. Judovski narod je bil od Boga izvoljen, da ohrani pravo vero in pripravi pot Odrešeniku, ki se je iz njega rodil. Njegovi politični in verski voditelji pa so Kristusa zavrgli in ga izročili v smrt. Narod, po njih zapeljan in nahujskan, je v to privolil in zahteval od Pilata Kristusovo križanje. Ko si je Pilat roke umival, govoreč: „Jaz sem nedolžen pri krvi tega pravičnega, vi glejte!" — je vse ljudstvo odgovorilo: „Njegova kri naj pride na nas in na naše otroke!" (Mt 27, 24—25). Božja sodba nad Judi se je začela z razdejanjem Jeruzalema in božja pravica jim od tedaj sledi skozi stoletja. Po napovedi svetega Pavla, ki ga je kot Juda zaslepljenost rojakov silno bolela, pa pride dan, ko bo judovski narod Kristusa priznal in se ga z vero in ljubeznijo oklenil. Tedaj se bodo nad njim izpolnile božje obljube, ki so nam bile dane, zakaj „Bog se ne kesa svojih darov in svoje izvolitve" (Rim 11, 29). To množično spreobrnjenje Judov pa se bo izvršilo šele tedaj, ko bo vstopilo v božje kraljestvo svete Cerkve polno število poganov. Tedaj bodo Judje vstopili kot zadnji, ko bi morali biti prvi. Kakor morajo pogani priznati: kar je Kristus dejal Samaritanki: „da zveličanje prihaja od Judov" (Jan 4, 22), tako bodo morali proti koncu časov Judje priznati, da je bilo njihovo končno odrešenje odvisno od rešenja poganov.

Ali pa bo temu narodnemu spreobrnjenju Judov takoj sledil drugi Kristusov prihod, tega ne vemo. Sveti Pavel v omenjeni napovedi pravi, da bodo spreobrnjeni Judje Cerkvi v poslednjih časih v veliko pomoč, iz česar bi se moglo sklepati, da bo med njihovim spreobrnjenjem in koncem sveta še pretekla gotova doba verskega podviga.

4. Prihod Elija in Henoha. Prerok Elija ni umrl, ampak je bil v ognjenem vozu odpeljan v nebo. Njegov prihod pred koncem sveta je napovedal že prerok Malahija: „Glejte, pošljem vam Elija, preroka, preden pride dan Gospodov, veliki in strašni! In bo zopet približal srca očetov sinovom in srca sinov očetom..." (3, 23). Malahijevo prerokbo potrjuje Sirahova knjiga (48, 10): „O tebi, Elija, je pisano, da si pripravljen za določen čas, da utolažiš jezo, preden se vname, da nagneš srce očetov k sinovom in vzpostaviš Jakobove rodove." Sam Gospod Jezus tudi napove: „Elija bo prišel in bo vse prenovil" (Mt 17, 10). Preroku Eliju se torej pripisuje poleg splošnega versko-nravnega prerojenja človeštva predvsem spreobrnjenje Judov.

Prihod očaka Henoha, ki ga je tudi Bog vzel s sveta, ne da bi okusil grenkost telesne smrti, ni tako splošno priznan od teologov, kot prihod Elijev.

Vendar se mnogi tudi glede njega drže napovedi iz Razodetja, kjer sveti Janez govori o dveh pričah božjih, ki bosta v poslednjih časih z veliko močjo pridigala pokoro, pa ju bo Antikrist ubil in bosta njuni trupli tri dni in pol nepokopani ležali na ulicah velikega brezbožnega mesta, v veliko veselje vseh brezbožnikov; potem pa bo iz Boga prišel vanja duh življenja in bosta oživela in se vzdignila na oblaku v nebo in njuni prestrašeni sovražniki ju bodo videli v tej slavi (11 pogl.).

5. Silne spremembe v naravi. Te bodo pač neposredno znamenje konca. O njih govori Kristus v poslednjem govoru svojega življenja: „Sonce bo otemnelo in luna ne bo dajala svoje svetlobe in zvezde bodo padale z neba in nebeške sile se bodo gibale...“ (Mt 24, 29). „In znamenja bodo na soncu in luni in na zemlji bo med narodi stiska in zmeda zaradi šumenja morja in valov. In ljudje bodo koprneli od strahu in pričakovanja tega, kar pride na ves svet, zakaj nebeške sile se bodo majale...“ (Lk 21, 25—26). Sveti Peter napoveduje te poslednje strahote z besedami: „Sedanje nebo in zemlja sta po božji besedi prihranjena za ogenj, ohranjena za dan sodbe in pogubljenja brezbožnih ljudi... Prišel pa bo dan Gospodov kakor tat; tedaj bo nebo s hrumom prešlo, prvine se bodo v ognju raztopile, zemlja in dela na njej pa bodo zgorela...“ (II, 3).

Sveti Avguštin in tudi nekateri drugi, celo najnovejši razlagalci svetega pisma vidijo v teh napovedih le podobo strahu in spoštovanja stvarstva pred prihajajočim Sodnikom. Večina teologov pa vidi v njih dejanski konec tega sveta, čeprav je v tem veliko skrivnostnega in je treba s svetim Tomažem priznati, da je težko in nemogoče določiti, na kakšen način se bo ta svetovna katastrofa uresničila. So tudi teologi, ki pravijo, da iz teh napovedi ni mogoče z vso gotovostjo sklepati, ali bo ta svetovni požar nastal že pred Kristusovim prihodom, ali morda obenem z njim. Večina pa je mnenja, da bo to poslednje in odločilno znamenje, ki se bo uresničilo pred vstajenjem mrtvih in pred vesoljno sodbo. Kot vidimo, so v vsem tem globoke božje skrivnosti, zaradi česar neverni ljudje te napovedi kot nekaj nemogočega zavračajo in so tudi mnenja katoliških teologov deljena. Mogoče bo Cerkev na tem vesoljnem zboru izjavila, v kakšnem smislu je treba te napovedi umeti. Da pa je svetu in človeštvu po Bogu določen konec in da pride Kristus sodit vse ljudi, to je in ostane neovrgljiva resnica, ki naj bi bila vsem ljudem, zlasti še kristjanom, neprestano pred očmi.

Pomen teh znamenj

Prvi kristjani so, kot že omenjeno, mislili, da je drugi Kristusov prihod blizu. Zdelo se jim je, da se znamenja uresničujejo. Živeli so v silnem trpljenju in preganjanju silne, krute, poganske rimske države, katere vladarji so se jim zdeli pravi antikristi. Kristus pa ni prišel. Tudi pozneje najdemo v zgodovini Cerkve več odločilnih letnic, ko je krščanski svet mislil: zdaj pride konec! Vsaka človeška generacija more misliti, da se znamenja pred drugim Kristusovim prihodom izpolnjujejo, kajti razlogov za tako mnenje ne manjka. Kaj določnega pa nihče ne more reči. Kot je napovedano, bo Kristus prišel

nenadoma. Napovedi tega njegovega prihoda in znamneja, ki se delno že uresničujejo, pa so za vse verne ljudi opomin k čuječnosti in stalni pripravljenosti. K temu nas sam Jezus opominja: „Čujte torej, ker ne veste, katero uro pride vaš Gospod“ (Mt 24, 42). Kristjani se moramo zavedati, da nismo na tem svetu nikoli popolnoma varni. Ta svet, z vsem svojim stalnim napredkom, nas ne sme omamiti in oslepiti. Živeti moramo pravično, zmerno in pobožno, da nam bo Gospodov prihod, kadarkoli pride — in ob smrti se že za vsakega odloči njegova večna usoda — zaželjen. Lepo označuje verne kristjane sveti Pavel kot ljudi, ki ljubijo Gospodov prihod (2 Tim 4, 7). Tako so prvi kristjani po njem hrepeneli in so s svetim Janezom ponavljali: „Pridi, Gospod Jezus!“ (Raz 22, 20). Sicer je razumljivo, da misel na oni strašni dan, ko se bo zemlja v prah drobila, naša srca napolnjuje z grozo, vendar sam Jezus svoje zveste spodbuja k zaupanju, ko pravi: „Ko se bo pa to začelo goditi, se ozrite kvišku in dvignite glave, zakaj vaše odrešenje se približuje“ (Lk 21, 28).

Alojzij Košmerlj

kaj ga je privedlo do apostola bogoslužja

Na p. Parscha je vplival tudi sledeči dogodek. Zadnjih šest mesecev prve svetovne vojne je bil njegov polk v Kijevu, glavnem mestu Ukrajine. Množica cerkvâ s svojimi pozlačenimi kupolami, redovniško življenje in kar najbolj slovesno bogoslužje velikonočne vigilije v tem „ukrajinskem Rimu“ — vse to je naredilo nanj izredno globok vtis.

Tedaj je tudi prišel v Kijev obiskat vojaška taborišča slavni narodoslovni učenjak (etnolog) P. W. Schmidt, ki je bil tudi vojaški kaplan. Spremljal ga je po mestu in mu razkazoval znamenite cerkve in samostane. Ob tej priložnosti mu je zaupal, da namerava po končani vojski izdati maše s stalnimi in spremenljivimi molitvami za nedelje in praznike, da bodo tako katoliški verniki vedeli, kaj se godi in moli pri sveti maši. Pogovor z njim o tej zadevi je bil velikega pomena za njegovo poznejše delovanje.

Ob koncu vojske je pater Parsch doživel veliko nesrečo. Zgubil je vse, kar je imel, tudi prenosni oltar, na katerega je bil tako navezan, vse spisane govore, ki jih je govoril vojakom, in vsa ponazorila bogoslužnih obredov. Sredi novembra se je spet vrnil v samostan, kjer je poučeval pastoralno bogoslužje in vzgajal novince. Prvo,

kar je zanje storil, je bilo to, da jim je takoj začel predavati o življenju Jezusa Kristusa in razlagati brevir, zlasti tedenski psalterij. Spoznal je, da so njegovi mladi gojenci najraje imeli tiste ure, ki so jih posvetili preučevanju svetega pisma. Da bi jih naučil samostojnosti v presojanju, je dal vsakemu novincu en evangelij, da ga je preučil. Tako so na podlagi vseh štirih evangelijev temeljito spoznali Jezusovo življenje, ki je tudi velik duhovni zaklad za življenje ljudi, ki so med svetom.

Nekaj mesecev po končani vojski mu je prišel pater Schmidt povedat, da bo uresničil njegov načrt. Izdal bo več knjižic o sveti maši. Za veliko noč leta 1919 je res izšel prvi zvezek, ki je bil sijajno opremljen. Pater Parsch je začel te knjižice o maši širiti. Prodajali so jih vsako nedeljo pred cerkvenimi vrati. Vendar, ker srca za to novost še niso bila dovolj pripravljena, duhovščina širjenja teh knjižic ni tako podprla, kakor bi ga morala.

Med tem je pater Parsch začel znova predavati v Klosterneuburgu o svetem pismu. V prostem času je imel govore o Jezusovem trpljenju, ki so bili v njihovi cerkvi v navadi. V enem izmed njih je razpravljal o spoznavanju osebe Jezusa Kristusa. Zelo je poudarjal žalostno ugotovitev, da tako malo poznamo življenje našega Odrešenika. Vsem vernikom je priporočil, naj berejo in premišljujejo njegovo življenje.

Po govoru pride k njemu gospa in ga prosi, naj ji dá kako knjigo, ki govori o Jezusovem življenju. Pater Parsch je bil v zadregi, ker ni poznal nobene knjige, ki bi o tem razpravljala. Zato je sklenil, da bo imel več govorov o življenju Jezusa Kristusa. Ljudje so jih z velikim zanimanjem poslušali. Nekateri so sicer z nasmehom omenili, da se jim zdi, da razlaga svetega pisma spada bolj med pouk katekizma ko na prižnico. Drugi so pa mislili, da je pater Parsch pod protestantskim vplivom začel te govore. Kljub temu je imel mnogo dobrih, zvestih poslušalcev.

Potem, ko je vse leto govoril o Jezusovem življenju na podlagi svetega pisma, je ustanovil svetopisemski krožek, ki je imel več kot sto članov. Ti so mu svetovali, naj drugo leto razloži sveto mašo. Govoril je o njej le omejeni skupini vernikov. Takoj se je prepričal, da katoličani Kristusovo daritev zelo malo poznajo. Zato je sklenil, da bo imel o sveti maši posebna predavanja. Vse leto je v teh predavanjih razlagal njeno bistvo in njene obrede. Vendar ni ostal samo pri teoriji.

Ko je končal predavanja, je dal v dvorani, kjer je predaval, postaviti oltar, na katerem je potem v mašni obleki opravljal obrede, eden izmed udeležencev pa je v domačem jeziku bral molitve. To sicer ni bila prava maša, vendar so udeleženci na podlagi tega začeli vedno bolj spoznavati Kristusovo daritev in razumevati njene molitve in obrede. Po teh predavanjih in vajah, ki bi jih mogel kdo različno presojati, se je pater Parsch začel vpraševati, kaj naj stori. Ali naj verno ljudstvo spet prepusti samemu sebi? Sicer je že imelo na razpolago knjižice z nedeljskimi mašami in molitvami v latinskem in nemškem jeziku. Vendar to ni več zadostovalo.

Tedaj je slišal, da so nekateri šolski zavodi že vpeljali recitirane maše. Zato se je odločil, da jo bo na praznik

Gospodovega vnebohoda 1922 imel s svojo skupino tudi on. Prejšnji dan je zbral člane in članice te skupine pri Sveti Gertrudi — v kapeli, ki je postala pozneje zibelka ljudskega liturgičnega (bogoslužnega) gibanja. Razložil jim je obrede in pomen pete maše, (ki so jo tedaj imenovali liturgična maša). Ta peta maša je bila zelo preprosta. Peli so v nemščini: Gospod, usmili se (Kyrie), Svet (Sanctus) in Jagnje božje (Agnus). Vse te zelo preproste napeve v koralnem slogu jim je zložil profesor Goller. Vsi udeleženci so enoglasno v zboru odgovarjali ter molili Slavo in Vero. Berilo, evangelij in molitve pa je bral duhovnik. Naredili so tudi skupno darovanje, poljub miru pa nadomestili s stiskanjem rok. To je bila prva maša v duhu ljudske liturgije v deželi, ki je govorila nemški jezik. Pozneje so jo še večkrat ponovili in spopolnili. Posebno važnost so vedno polagali na petje. Zato so imeli vsako soboto pevsko vajo.

Tudi mašo so vedno izboljševali. Liturgična maša pri Sveti Gertrudi je bila sad sedemnajstletnih poskusov, vaj in naporov. Delovanje patra Parscha je do tedaj obsegalo samo skupino članov in članic svetopisemskega in liturgičnega krožka v Klosterneuburgu. Ker pa je bil samostan, v katerem je živel, v dunajski okolici, se je prizadeval, da bi svoje nazore o ljudskem liturgičnem gibanju prenesel tudi na Dunaj, v glavno mesto Avstrije, kjer so bila že tla pripravljena za liturgično in svetopisemsko duhovno obnovo. V dijaških krožkih so že imeli predavanja o liturgiji. Tudi zborna maša je bila že v navadi. Velika množica ljudi je tedaj poslušala govore patra Kronsederja, jezuita, o svetem pismu. Ti govori so bili začetek katoliške obnove na Dunaju.

Pater Parsch je pri tej katoliški obnovi Dunaja s svojimi posebnimi mislimi o liturgičnem gibanju uspešno sodeloval. Prav tedaj je začel svoje pravo misijonsko delo za ljudsko liturgično življenje. V več kot 20 cerkvah je na Dunaju organiziral liturgični teden, na katerem je razlagal mašo. Najvažnejši uspeh tega tedna pa je bil ta, da je vpeljal za vse vernike zborno mašo. Vendar nekatere župnije so ostale le pri vaji. Župnija v Gersthofu pa je vzela resno liturgično vzgojo. Nedeljsko župnijsko daritev je spremenila v ljudsko zborno mašo. V tej župniji je pater Parsch vse leto v soboto popoldne razlagal zborno mašo, ki so jo imeli drug dan.

Ko je razlagal sveto mašo, je spoznal, da bi bilo potrebno, da bi vsi poslušalci in udeleženci lažje sledili njegovi razlagi, če bi imeli besedilo svete maše v rokah. Dal je natisniti listič, ki je imel štiri strani. Na njem so bili spremenljivi deli svete maše. Ti lističi niso samo olajšali razlage svete maše, ampak tudi sodelovanje vernikov pri njej. Listič se je kmalu potem razširil na osem, slednjič na 16 strani. Na njem so bile vse stalne in spremenljive mašne molitve. Ta list je mnogo pripomogel, da so verniki bolj razumeli bogoslužje in se ga z večjo duhovno koristjo udeleževali. Listič je pozneje začel izhajati v več milijonih izvodov in tako postal glavni steber liturgičnega apostolata in gibanja.

GREGOR MALI

UVOD:

1. Človeštvo hrepeni po vedno boljšem svetu:
   — brez tolikega trpljenja,
   — brez nezadržnega vladanja neukročenih strasti,
   — brez tolikega pohlepa po bogastvu in denarju na škodo brata, človeka.

2. Pisatelj more pomagati pri zgradbi boljšega sveta:
   — tako, da predstavlja bralcem pravilno pojmovanje življenja,
   — tako, da stavlja krepost pred strast, plemenitost pred podlost, plehkost,
   — tako, da je vsaka njegova zapisana beseda kot dobro seme vsejano v duše bralcev.

3. Pisatelj veliko prejme od Boga, zato bo dajal tudi težji odgovor: „Kdor pa pohujša katerega teh malih, ki vame verujejo, bi mu bilo bolje, da bi se mu obesil mlinski kamen na vrat in bi se potopil v globočino morja“ (Mt 18, 6).

I. KAKO IN KAJ MORE PISATELJ ZGRADITI:

● V osebnem življenju:

1. Na zunaj:
   — umirjeno, urejeno življenje,
   — uživanje s peresom pošteno pridobljenega imetja in dobrega imena,
   — ustanovitev zdrave lastne družine,
   — urejeno, preskrbljeno življenje otrok, brez pogoste revščine v družinah pisateljev.

2. Na znotraj:
   — doseči zmago nad lastnimi strastmi,
   — dušni mir,
   — prijateljstvo z Bogom.

● **V javnem življenju:**

1. V ekonomskem redu:
   — širiti nauk o pravilnem pridobivanju in upravljanju bogastva,
   — pospeševati skupno blaginjo.

2. V družbenem redu:
   — tu more pripomoči k zgradbi boljšega sveta s širjenjem socialnega nauka Cerkve,
   — v spisih morajo imeti pošteni, plemeniti značaji prednost pred podlimi, nizkotnimi,
   — dati vsakemu poklicu pravo mesto.

3. V nravnem redu:
   — vzgajati poštene, plemenite osebnosti,
   — širiti „Resnico" in z njo razsvetljevati duše,
   — posredovati „življenje" sočloveku in ga s tem oživljati, požlahtniti,
   — kazati „Pot" in voditi /bralce po njej.

4. Tako more pisatelj graditi boljši svet: s črko za črko, z besedo za besedo, s stavkom za stavkom...

II. KAKO IN KAJ MORE PISATELJ PORUŠITI:

● **V posamezniku:**

1. z odobravanjem strasti in podpihovanjem slabih nagnjenj,
2. s širjenjem laži, krivice in zmote,
3. z ubijanjem Boga v dušah,
4. z jemanjem dobrega imena bližnjemu v svojih spisih.

● **V javnem življenju:**

1. V ekonomskem redu:
   — pisateljev zaslužek ne smejo biti Judeževi srebrniki, to je: sad izdaje vere, narodnosti, nravnosti in človekovega dostojanstva,
   — tak zaslužek je grenak in goljufiv:
      a) grenak: ker se pogosto spremeni v žolč javnega očitanja in osebnega kesanja,
      b) goljufiv: ker si z njim res zasluži na zemlji morebiti veliko bogastvo, a po smrti pa večno pogubo,
   — pisateljev kruh ne sme biti:
      a) sad pohujševanja in zapeljevanja nedolžnih,
      b) sad strupa mladih duš, uničenih življenj in razdrtih družin,
      c) sad strupa bogokletstev in nedostojnosti.

2. V socialnem redu:
   — škoduje s stalnim navajanjem podlih in nizkih značajev in s podrobnim opisovanjem zločinov,
   — skupnosti škoduje s širjenjem nesloge in s podpihovanjem razprtij,
   — družbi škoduje z napačnim pojmovanjem človeka, družine, države.

3. V moralnem redu škoduje in ruši:
   — z odobravanjem laži in krivice,
   — s širjenjem brezboštva, napuha, nenravnosti, skoposti, oderuštva,
   — s polnjenjem knjig z zgolj krvjo in močvirjem, brez vsake sledi plemenitosti in prave značajnosti,
   — z zlonamernim podrobnim opisovanjem zločinov in nravnih zablod ustvarja zločince in razvratneže.

III. PRAKTIČNI ZAKLJUČKI:

● **Pisatelj ima silno moč v rokah:**

1. zato naj to silo postavi v službo resnice, vere, ljubezni, pravice, poštenosti.

2. pisatelj naj bo versko prepričan, plemenit, vzvišen, aktualen in aktiven, borben.

3. zavedati se mora, da pisana beseda ostane za vedno in v neskončno pomnožena, razpršena na vse vetrove, na različne strani z različnimi odmevi.

● **Pisateljeva naloga je graditi boljši svet:**

1. brez sovraštva,

2. kjer bo vladala pravica, ljubezen, medsebojno spoštovanje, človečansko bratstvo,

3. kjer bodo knjige dvigale, vzgajale in ne podirale ter rušile duhovno zgradbo družbe.

● **Naloga katoliškega pisatelja je tudi: širjenje božjega kraljestva:**

1. s širjenjem božjega nauka,
2. s širjenjem socialnega nauka Cerkve,
3. a zato pisatelju ni treba pisati samo o verskih stvareh in o veri, vedno pa mora pisati iz vere in reševati vprašanja v luči vere.

● **Bog je pisatelju veliko dal, zato bo tudi veliko od njega zahteval:**

1. Pisatelj je podoben duhovniku: težko se bo sam zveličal ali pogubil, spremljali ga bodo njegovi bralci.
2. Pri pisanju naj ga ne vodi le strogi opomin: „Kdor pa pohujša...", ampak tudi nasvet sv. Pavla: „Vse naj se pri vas vrši v ljubezni." Višek ljubezni pa je podpirati bližnjega pri skrbi za zveličanje, ali da ga pri tem vsaj ne ovira in od tega ne odvrača.
3. Pisatelj ne piše samo na papir, ampak predvsem in še bolj živo v duše. Zato je njegova naloga toliko odgovornejša, pa tudi zaslužnejša, če jo prav spolnjuje.

J. Re.

kajn in abel

Prva Mojzesova knjiga nam po grehu prvih staršev pripoveduje zgodbo o Kajnu in Abelu.

Kajn ubije Abela

Eva je Adamu rodila Kajna in Abela. Abel je bil pastir drobnice, Kajn pa poljedelec. Po današnjih podatkih zgodovine je jasno, da je imel pisatelj s to zgodbo poseben namen, kajti gotovo je, da Kajn in Abel taka, kot sta tu opisana, nista mogla biti neposredna potomca Adama in Eve.

Človek in njegov način življenja in dela se je razvijal skozi tisočletja, o tem nam pričajo ostanki okostij in človekovih izdelkov. Sprva je živel od lova in ribolova, šele kasneje se je razvilo poljedeljstvo in živinoreja, prav v polni zgodovinski dobi pa obdelovanje kovin.

Avtor je hotel poudariti, kako se je greh razširil v pravo družbeno zlo in jel uničevati družbo samo. Pobere stara izročila iz predzgodovine in jih napolni z načinom življenja, ki ga je živel sam v svoji dobi že velikega razvoja civilizacije.

Zanimivo je, da omeni samo dva sinova Adama in Eve, kasneje še Seta, čeprav pravi na drugem mestu, da sta imela sinove in hčere. Videti je, da nima namena pisati zgodovino, ampak omeniti samo tiste ljudi, ki pripravljajo zgodovino Izraela in z njo zgodovino odrešenja. Imeni Kajn in Abel sta bolj podobi kot pravi imeni: Kajn je „dobljen" ali „kovač", Abel pa „sin".

Kajn je daroval od sadov zemlje Bogu, Abel pa od drobnice. Bog je sprejel Abelovo daritev, zato se je Kajn razsrdil. Tedaj je Bog govoril Kajnu, naj se ne jezi, če je delal dobro. Kajn je povabil Abela na polje in ga tam ubil. Videti je, da je pisatelju bolj všeč pastirsko življenje kot poljedeljsko, ker je po svoji pre-

prostosti bolj odvisno od božje previdnosti. Kajn je videl uspeh pri bratovih ovcah in jih primerjal s svojim revnim pridelkom. To ga je napolnilo z zavistjo.

Če je Bog sprejel Abelovo daritev, Kajnove pa ne, je bilo to zaradi notranjega duha darovalcev. Bog je govoril Kajnu po vesti, a ta ga ni poslušal. Napisano je, da je Kajn peljal Abela ven na polje. Saj je vendar moralo biti vse eno samo polje, če ni živel še nihče razen njih dveh in njunih staršev. Pisatelj prenaša način življenja v mestu v predzgodovinski čas.

Bog je Kajna vprašal po bratu. Potem ga je preklel: zemlja mu ne bo dajala pridelkov in blodil bo po zemlji. Kajn se je bal, da ga bo kdo ubil, a Bog je določil sedmero kazen za ubijalca. Kajnu je vtisnil znamenje, da bi ga nihče ne ubil. Kajn se je naselil v nodski deželi, vzhodno od Edena. Vest sprašuje Kajna po bratu, ta ga tudi polni z nemirom in žene po zemlji. Zemlja sama se maščuje nad njim, ker zbeži v stepo, kjer ni zakona krvne osvete, a zemlja je tam skopa.

Koga naj se Kajn boji, da ga bo ubil? Saj razen njegovih staršev ni nikogar. Šele kasneje bo obveljala postava maščevanja, ko so morali sorodniki umorjenega najti morilca in ga usmrtiti. Spet zgodovinski preskok.

Bog je določil sedmero, to je popolno kazen za ubijalca, da bi s tem preprečil maščevanje brez pregrad in verigo zločinov. Kakšno znamenje naj bi Kajnu vtisnil? Morda je to tisto, kar zločin sam zločincu vtisne v obraz. S to zaščito Kajna je Bog pokazal kljub sovraštvu do greha usmiljenje do grešnika.

Kajn je odšel izpred božjega obličja, Bogu se je povsem odtujil. Šel je v Nod. Nod pomeni bloditi. Odšel je torej v deželo brez prebivalcev, kjer je nadaljeval svoje blodno življenje.

Kajnovi potomci

Kajnu je žena rodila Henoha. Kajn se je lotil zidanja mesta. Pisatelj nič ne pove, od kod je bila Kajnova žena, saj do sedaj ni omenil niti nobene njegove sestre.

Zgodovina nam priča, kako počasi so se razvijale posamezne smeri človekovega dela od sekanja kamna do obdelovanja železa. Pisatelj postavlja brez zgodovinske perspektive sodobna mesta v čas prvega človeka. Svetno civilizacijo postavlja v zvezo s Kajnovimi potomci, kajti zanj snovni napredek in ustaljeno mestno življenje pospešuje napake, medtem ko preprostost pastirskega življenja pospešuje verskega duha. Pred očmi je imel pokvarjena kananejska mesta, kotišče greha in materializma.

Ko bi šlo res za Adamovega sina, bi mesto, katerega zidanja se je lotil, bilo čisto navadno družinsko bivališče v naravni votlini, koči, stavbi na koleh ali šotoru iz živalskih kož, ograjenem s primitivno ograjo.

Henohu se je rodil Irad, temu Mehujael, temu Matusael, temu Lameh. Lameh si je vzel dve ženi. Ada je rodila Jabela, očeta prebivalcev v šotorih in živinorejcev, in Jubala, očeta vseh igralcev na citre in piščali. Sela je rodila Tubalkajna, kovača orodja iz brona in železa, in Noemo. Lameh je rekel, da ubije moža, ki ga bo ranil. Pisatelj omeni sedem členov v verigi Kajnovega potomstva, kar ima simboličen pomen: pomeni neko polnost. Tudi imena potomcev imajo svoj

pomen. Henoh pomeni posvetitev in spominja na verske obrede pri ustanavljanju mest. Mehujael je „od Boga izbrisan" ali „Bog je izbrisan". Matusael je „grabežljivi mož".

Lameh je začetnik mnogoženstva. Mogoče ima mnogoženstvo izvor v bratomorih: ubijalec je ženo umorjenega pripeljal na svoj dom. Na vsak način je greh, posledica prvega upora Bogu, pomanjkljive ljubezni in bratomorov. Lameh je tudi sicer daleč od Boga: iznajdbe rabi za vojsko, zapoje prvo vojno pesem, napove zakon divje sile. Je prototip zločinca, ki nima moralnih pomislekov in se hvali s svojimi zločini.

Lamehovi sinovi združujejo trojno življenje: pastirsko, muzikalno in kovaško. Zelo spominjajo na današnje cigane.

Setovi potomci

Namesto Abela je dobil Adam Seta. Ta je dobil sina Enosa. Tedaj so začeli klicati ime Gospodovo. Setovi potomci nadaljujejo z Abelovim načinom Bogu všečnega življenja. Set pomeni dar, steber ali temeljni kamen. Njegov sin je Enos, „človek", pravi božji človek.

V svetu, ki se je od Boga odtujil, je klicanje božjega imena novost. Klicati božje ime pomeni Bogu češčenje dajati.

Iz vsega poročila o Kajnu in Abelu in njunih potomcih je jasno, da je hotel pisatelj nakazati silno preprosto zgodovinsko shemo, po kateri se je del človeštva odtujil Bogu in se predal svetni civilizaciji, drug mu je pa ostal zvest. Človeka gleda le pod tem verskim vidikom. Vse drugo je zanj nebistveno.

Vzrok zla je greh: po človekovem uporu v raju nastopi borba človeka proti človeku, smrt stopi nasilno na svet. Te resnice so kot posamezni kamni skozi tisočletja, ki pripravljajo zgodovino Izraela in zgodovino odrešenja.

V pripoved vključi pisatelj vse, kar najde v prastarih izročilih, tudi ljudske in legendarne pojasnitve, pa še način življenja, kot ga v svojem času srečuje. Vse to ga ne moti, saj dela podobo bolj živo, osnovne resnice pa pri tem trpe. Je pač način pisanja zgodovine na vzhodu in njegovi bralci bodo znali razbrati, kaj jim je hotel povedati kot zgodovinsko resnico, kaj je pa le literarna obleka.

Tako je razumljivo, da je polno zgodovinskih netočnosti. Imena prvih staršev in njih najbližjih potomcev so v hebrejščini, čeprav je hebrejščina le kananejski dialekt, ki se je izoblikoval kasneje. Pisatelj govori o poljedeljstvu in živinoreji, čeprav to dvoje nastopi šele več kot stotisoč let po nastanku človeka. Srečamo tudi bron in železo, čeprav je prvi nastopil šele v 3. tisočletju, drugi pa v 12. stoletju pred Kristusom.

Če upoštevamo umetno sestavo poročila (sedem rodov Kajnovih naslednikov, eni dobri, drugi slabi) in popolno pomanjkanje vseh časovnih in krajevnih podatkov, zaključimo, da imamo opraviti s shemo verske zgodovine na osnovi nejasnih ljudskih izročil, nikakor pa ne z zgodovino v današnjem pomenu.

B. R.

Ob petih zjutraj je škof s tihim glasom poprosil:

„Pokličite mi gospoda Kosarja."
Spiritual je takoj prihitel:
„Se bolje počutite?"
Slomšek je s težavo odgovoril:

„Ali je že nastopilo ohromenje v črevesju ali pa bo kmalu nastopilo. Želim opraviti sv. spoved, da bova brez skrbi vi in jaz."

Spoved je škof sicer opravil že med duhovnimi vajami, vendar je hotel pri svojem rednem spovedniku očistiti svojo vest, preden stopi pred večnega sodnika. Po opravljeni sovedi je hotel biti sam, da je molil.

Ob smrtni uri se je oglasil veliki zvon v stolnici. Mariborčani so prisluhnili. Vedeli so za škofovo bolezen, da bi bilo pa tako hudo in tako hitro, da ga je treba sprevideti, niso mogli verjeti. Pohiteli so iz svojih hiš na Cerkveni trg pred škofijsko palačo in tam so videli, da je stolni župnik Kostanjevec nesel sveto popotnico. Vsi kanoniki in ostali duhovniki so ga spremljali z gorečimi svečami v rokah. V veži palače se je temu sprevodu pridružila tudi vsa škofova družina s svečami v rokah. In tako je šla ta procesija v prvo nadstropje v bolniško sobo. Vse od vežnih vrat pa do cerkve je bilo polno ljudi, ki so tam molili in jokali.

Škof Slomšek je zaslišal glas zvona. Srce mu ni dalo, da bi pričakal Jezusa v Najsvetejšem leže v postelji. Kljuo vsem bolečinam je sam vstal, se oblekel v škofovski talar in pokleknil sredi sobe. Ko je tajnik vrata v bolniško sobo odprl, so vsi zastrmeli, ko so zagledali škofa, kako je kleče sredi sobe razprostrl svoje roke Jezusu v pozdrav. Vsem so trepetale sveče v rokah in solze v očeh.

Ko je prejel sv. obhajilo, je zopet vstal, odložil talar in legel v posteljo. Pri podelitvi zakramenta sv. maziljenja je sam molil za duhovnikom. Prejel je tudi papežev blagoslov za umirajoče.

„Škofa so sprevideli," je šlo zdaj po mestu od ust do ust. Vsem pravičnim, Slovencem in Nemcem, je kanila globoka žalost v srce. „Zvečer ob 6 bo molitvena ura za škofa v stolnici," so še drug drugemu sporočili vabilo stolnega župnika. V dopoldanskih urah je tudi mariborski list „Correspondent" objavil, da je škof nevarno bolan in da so ga sprevideli.

Škof je neprestano trpel. Mrzel pot mu je oblival glavo. Sproti so ga brisali. Kosar je popoldne ob treh prihitel k bolniku. Videl je, kako nepremično strmi v podobo žalostne Matere božje. Šele čez čas je opazil Kosarja:

„Molite za mene, zdi se mi, da je zadnja ura!"

Kmalu za Kosarjem je prišel v sobo **Marko Glazer.** Nadomestil je druge in je škofu brisal pot z mrzlega obraza. Proti peti uri sta prišla k bolniku mariborska **grofa Ferdinand in Henrik Brandis.** Zdravnik jima je dovolil vstop. Ferdinand Brandis je dejal škofu:

„Upam, da vas bom jutri našel boljšega.“

„Škof nima nič dobrega na svetu,“ mu je Slomšek mirno odgovoril.

„Pa škofija vas še potrebuje,“ je priomnil Henrik Brandis.

„Na enem človeku pač ni kaj ležeče.“

Nato so vsi utihnili. Žalost nima besed. Še marsikaj bi rad škof govoril s temi svojimi prijatelji, ki so bili zavedni katoličani in tudi Slovencem pravični, pa se je skromno opravičil:

„Tako sem slab, da skoro ne morem govoriti.“

Glazer je spremljal grofa do vrat in se vrnil nazaj k škofu, ki mu je dejal:

„Zdaj se boste tudi vi domov peljali, da se ne boste po temi nevarno vozili.“

Ta ljubezniva skrb je Glazerja zelo ganila in je prosil:

„Če mi je dopuščeno, no, če bi jim mogel kaj postreči, pa bi tukaj ostal!“ Slomšek mu je lahno odkimal:

„Oni so sami slabi, znabiti pa še ta noč ne bo poslednja mojega trpljenja.“ Škof je naslonil svojo mrzlo roko na rob postelje in jo tako Glazerju ponudil v slovo. Glazer je pokleknil pred škofa in mu poljubil roko, potem pa tiho odšel. (Zapiski Glazerja.)

Zdaj je bil samo Kosar pri bolniku in mu povedal, da se opravlja zanj v stolnici molitvena ura. Škof si je prizadeval, da bi izrazil na kak način svojo hvaležnost za to, pa drugega ni več mogel, kakor samo ozrl se je s hvaležnim pogledom in potem zopet zastrmel v podobo žalostne Matere božje.

Po molitveni uri so prišli nekateri duhovniki iz cerkve k škofu, milo jih je pogledal in slovensko nagovoril:

„Ste po slovo prišli?“

„Molili smo za vas,“ so mu nekateri hoteli odgovoriti, pa jim je beseda zastala v grlu. Zdravnik, ki je za njimi vstopil, je dal znamenje, da bi bilo dobro, ako bi bil bolnik nekoliko sam. Zato so odšli. Le tajnik in Kosar sta tiho stala ob škofovi postelji.

Čez kake četrt ure je zdravnik, ki je stalno pazil na bolnika, opozoril, da se bliža zadnji boj. Modrinjak je takoj pohitel po duhovnike, ki so bili zbrani v sosedni sobi:

„Pridite, resnica bo!“ Obvestil je tudi vso družino, da je prišla v predsobo. Škof se je medtem ozrl okrog in zagledal Kosarja:

„Gospod, ste vi?“

„Jaz sem,“ je Kosar tiho odgovoril, „ali bi vam bilo ljubo, če bi kaj na glas molili?“

„Molite!“

Zdaj so vsi duhovniki in družina vstopili in pokleknili okrog bolniške postelje. Kosar je molil lavretanske litanije. Tudi škof Slomšek je pri litanijah odgovarjal: „Prosi za nas.“

Nenadoma pa je njegov odgovor izostal. Zdravnik je pošepetal Kosarju, da škof umira, zato je takoj prenehal z litanijami. Tajnik Modrinjak je prižgal svečo in jo držal ob škofovi roki, prošt Fridrih pa je molil molitve za umirajoče. Slomšek se je še enkrat ozrl po vseh navzočih, globoko zasopel, lahno oči zaprl, kakor da bi hotel zadremati. In povsem mirno je izdihnil svojo dušo. Jok in prebridko žalovanje je napolnilo vso sobo. Vsi so se vrstili, da so še enkrat poljubili roko, ki jih je tolikokrat blagoslavljala. Stolni prošt Fridrih mu je zatisnil oči in snel škofovski prstan z roke.

Dragocena je v Gospodovih očeh smrt njegovih svetih (Ps. 116; 14, 15).

Koliko prostovoljnega dela čaka dobrih ljudi, da ga bodo postorili. Kako bogato življenje lahko živi, kdor se ni ob tem, da nima otrok, zaprl sam vase.

ZAKON BREZ OTROK

V zakonu visoki cilj, o katerem smo v prejšnjih člankih govorili, ni vedno dosežen. Včasih, dandanes preveč pogosto, po krivdi zakoncev samih. Tudi med nami, Slovenci. Da je v tem oziru v domovini vedno bolj žalostno, smo že večkrat brali v našem časopisju. V „Družini" npr. beremo: „Pri nas vsak dan na silo ugasne več nerojenih življenj, kot je teh, ki se v tem času rode. In najbolj žalostno je, da nihče ne joka za njimi... Zato, vidite, je več nemira in strahu kot upanja." (Štev. 9, str. 82.)

Pa velja to samo za Slovence v domovini? Je med nami v izseljenstvu v tem oziru vse v redu? Vsak naj sam presodi. Vsi, ki so po svoji lastni krivdi oropali svoj zakon otroškega smeha, bodo prej ali slej to bridko obžalovali, ko bo najbrže že prepozno. To bridko kesanje je svoj čas lepo opisovala povest „Tri krone", ki je izhajala v dekliškem listu „Vigred".

Bog ni hotel

Ne mislimo se dalje časa ustavljati pri tem žalostnem poglavju, ki grozi uničiti slovenski narod. Nas danes zanimajo bolj zakoni, ki so bili sklenjeni z najlepšimi upi in po resni pripravi ter z resnično ljubeznijo, pa jim Bog ni dal te sreče, da bi njihovi otroci napolnili skrbno pripravljen dom. Gotovo je to za oba zakonca velika skrita bol, ki jo na zunaj skušata prikrivati. Pa utegne sčasoma ohladiti njuno začetno ljubezen ali celo speljati na stranpota. Vse to, če se pravočasno ne znajdeta in ne uvidita, da je zanju, za njun zakon taka božja volja in taka njuna pot v dvoje.

Najprej ne smeta takoj izključiti možnosti, da jima bo Bog dal otroka po daljšem čakanju in zaupnih prošnjah. Tudi danes je Bog vsemogočen in večkrat to dokaže prav pri otrocih. Pred nekaj leti so tukajšnji časopisi prinesli lepo sliko družine s številnimi otroki, ki so se rodili vsi več let potem, ko so zdravniki specialisti zakoncema izjavili, da nikoli ne bosta imela otrok. In verjetno bi mogla tudi med nami kakšna družina potrditi, da se Bog da včasih dolgo prositi, končno pa le usliši.

Če pa vendar vse molitve niso mogle izprositi kar tako želita in sta po resnih posvetovanjih z zdravniki specialisti spoznala, da njun zakon ne bo blagoslovljen z lastnimi otroki, je po-

trebno, da si poiščeta način, po katerem je Bog sklenil izpolniti njuno poslanstvo. Ne smeta se zapreti nekam sama vase zagrenjena, ampak je za njuno lastno srečo potrebno, da široko odpreta vrata svojega doma tistim, ki toplega doma pogrešajo.

Posebni božji načrti

Pogosto je v življenju tako, da je več poročenih bratov ali sester blagoslovljenih s številnimi otroki. Le enemu Bog ni dal lastnih otrok. Koliko dobrega more tak zakonski par storiti svojim nečakom in nečakinjam, pa tudi svojim bratom in sestram. Koliko resničnega veselja moreta tudi sama doživeti ob teh svojih nečakih in nečakinjah, če imata zanje svoj dom vedno odprt. Tetin in stričev dom je tako kraj njihovega oddiha in počitnic in razvedrila. Kolikokrat se potem v svojih najtežjih letih razvoja s posebnim zaupanjem zatekajo k teti ali stricu, katerima često lažje zaupajo svoje mladostne težave kot svojim staršem. Niti ne zavedata se ne, koliko dobrega s tem dajeta vzgoji novega rodu. Res, da se včasih potem starši pritožujejo, da jima otroke razvajata, v resnici pa je to priznanje, nerodno izraženo, da ju imajo nečaki radi in da se pri njih dobro počutijo. (Prim. Leclercq: El matrimonio cristiano str. 286.)

Vse to je resnično in lepo in more vsaj delno izpolniti praznino zaradi odsotnosti lastnih otrok. Je pa in ostane vendarle žrtev, ki jo morejo veselega srca darovati le velike duše. Končno sta za vse te mlade prijatelje le samo stric in teta. Prihajajo, kadar ju na kak način potrebujejo. Ko pa svoje dosežejo, spet odidejo. Po njihovem odhodu je morda praznina v domu še bolj vidna in boleča.

Posinovljenci

Vsega premisleka vredno je v tej zvezi posinovljenje tujega otroka iz sorodstva ali pa celo tujega. Seveda morata biti v tem primeru popolnoma soglasna. Če sta se za to odločila in sprejela tujega otroka za svojega, priporočajo, da k prvemu otroku čez čas privzameta še vsaj drugega, kot bi se rodila drug za drugim v družini. Dva bosta bolje vzgajala in otroka se bosta bolje počutila. Se razume, da morata pri oblasteh urediti vse tako, da ti otroci pozneje ne bodo imeli kakšnih težav in ne bodo prikrajšani pri svojih pravicah.

Dasi se na splošno zahteva, da ni nobenih zvez med resnično otrokovo materjo in med njegovim domom, se resno svetuje, razodeti tem otrokom takoj, ko bodo mogli razumeti, da oni niso njihovi resnični starši. S tem bosta svojim posinovljencem prikrajšala težke dušne pretrese, če bi šele pozneje po drugih ljudeh odkrili resnico, ki so jim jo zakrivali in jih varali, čeprav z najboljšim namenom.

Pri tem je zanimivo še to, da niso ravno nemogoči primeri, da je Bog zakoncema, ki sta posinovila tujega otroka, pozneje dal lastne otroke. Božja pota so res čudovita in Bog je res vsemogočen. (Prim. Schnepp: Noviazgo, Matrimonio, Familia str. 189.)

V službi skupnosti

Vse doslej omenjeno je nekaj možnosti, kako izpolniti praznino v zakonih, ki jih Bog ni obdaril z lastnimi

otroki. So pa še razne druge. Nekatere hočemo omeniti.

Zakonca brez otrok imata veliko več možnosti posvečati se udejstvovanju izven doma, kot pa to zmorejo zakonci z obilnim zarodom. Na vseh straneh vidimo, kako primanjkuje takih neodvisnih zrelih ljudi pri delu za skupno dobro, ki ga drugi opraviti ne morejo. In ker tako marsikaj ostane neizvršenega, trpi družba. Delo za družbo po eni strani družbo bogati, po drugi pa nje same plemeniti in duhovno bogati. Tudi tukaj velja: čim več dajem, tem več prejemam. Sami postajajo boljši in sčasoma uvidijo, kakšne namene ima Bog z njimi. S tem se počasi iznebijo skritega dvoma, ki jih muči, če morda njihova pot ni bila zgrešena. Vidijo, da izpolnjujejo mesto in vrše delo, ki bi ostalo brez njih neizvršeno. Družba jim morda tega ne bo priznala, morda bodo celo morali slišati očitek: „Ti lahko, ko nimajo drugih skrbi." Vest pa bo mirna in lahka in vedno bolj bodo spoznali, da jih Bog ljubi na poseben način.

Polja so obširna

Zelo različna so polja udejstvovanja, ki čakajo. Predvsem seveda dobrodelnost in pomoč pri vzgoji mladine v najrazličnejših oblikah. Organizacije vseh vrst in apostolsko delo nudi najrazličnejše možnosti. Če sta taka zakonca pevličnejše možnosti. Če sta zakonca pevca, kako uspešno moreta sodelovati pri zborih, kar jima more tako lepo služiti tudi za plemenit oddih. Vsak naj pač premisli svoje zmožnosti in naravna nagnjenja in naj poskrbi, da ne bodo ostala v njivi zakopan zaklad.

To delo zunaj doma je še bolj potrebno za ženo kot za moža. Mož navadno že zaposli večino svojih telesnih in umskih sil pri svojem poklicnem delu. Ženi pa sama kuhinja ne more izpolniti življenja. Je rojena po božji volji za mater: telesno ali duhovno. Če tega materinstva v nobeni obliki ne more vršiti, začne propadati. Navadno ji bo najbolj odgovarjalo karitativno delo, ki v današnjih časih in krajih, kjer živimo, tako zelo potrebuje ljubeznivih ženskih rok. Koliko je npr. samo starčkov in stark osamelih, ki čakajo vsaj ljubeznivega obiska in tople besede. Koliko zapuščenih bolnikov po bolnišnicah in po zasebnih hišah. Koliko zapuščenih otrok, katerim nihče ne govori o Bogu in lepoti resničnega krščanskega življenja. Pa izdelovanje in pripravljanje oblačil za uboge, koliko rok manjka za vse to tako nujno delo.

Potem pa naša lastna mladina. Kako manjka na vseh koncih in krajih mož in žena, ki bi pri delu za njihovo izobrazbo in primerno zabavo sodelovali. Poročena žena ima pri vsem tem delu še to prednost, da je navadno bolj upoštevana in spoštovana kot neporočena, čeprav ta morda isto delo boljše vrši. Marsikatero teh opravil pa itak moreta oba skupno izvršiti in se tako medsebojno podpirata, kot najbolj naravna ekipa za uspešno delo.

Poleg tega more njihov dom zelo koristiti skupnosti za posvete v zaključeni družbi. V taki hiši je vse to mogoče bolj v miru in brez naglice izvršiti in vse bolj v domači obliki kot v kakšnih klubskih prostorih. Pa še zelo pripraven kraj je za obiske dobrih znancev, ki bi se v drugačnih razmerah morali bolj omejiti in bi se čutili bolj vezane. Vsega tega družba potrebuje, potrebujejo razni posamezniki, pa

tudi razne manjše skupine, da se v taki zaključeni domači družbi razvedrijo in osvežijo za nadaljnje delo. Na vse to je Bog mislil, ko tem ali onim dobrim zakoncem ni dal otrok. Njihovo očetovstvo in materinstvo je hotel bolj poduhoviti, ker jim je zaupal in jih tega vredne spoznal.

Brez Boga ne bosta tega zmogla

Da moreta tako odgovoriti božjim načrtom in se odpreti potrebam skupnosti, je potrebno, da res iz vere živita. Takim zakoncem je globoko duhovno življenje še vse bolj potrebno kot drugim zakoncem. Zaradi Boga se bosta žrtvovala za skupnost, če bosta sama res božja. Zato jima je potrebna čimbolj moč Evharistije, prisrčna molitev in branje božje besede. Čim več bosta od Boga prejela, tem več bosta mogla skupnosti dati. Če pa ne bi prisluhnila božji misli in bi hotela praznoto svojega doma in srca napolniti s čimbolj lagodnim življenjem, predana vsem užitkom tega sveta, se izpostavljata resni nevarnosti, ne samo, da praznine ne bosta pregnala, ampak utegneta sčasoma v materializmu utoniti.

Vsem velja: znajmo ceniti žrtve in delo zakoncev in znajmo pohvaliti in priznati vse, kar storijo za skupnost: bodisi v lastnem domu, če jim je Bog dal otroke, bodisi v skupnosti, če jim je Bog s takim delom namenil izpolniti zakon.

Boris Koman

Slap reke Paranoa v državi Goias (Brazilija)

Nič večjega ne morejo starši pustiti otrokom kot dobro vzgojo. Kar se na tem področju zanemari, tistega ni mogoče več popraviti. Zlasti prva leta so odločilna.

pomen družinske vzgoje

(Nadaljevanje)

Kako nemirno bitje je otrok že v zibeli! Nenehno giba roke, noge, vse telo. Ko odraste zibeli in še ne more hoditi, je ure in ure napeto zaposlen z igro. Ko shodi, stopica skoraj brez odmora ves božji dan: od stola do mize, od mize do vrat, od človeka do človeka, od drevesa do drevesa; kako zmagoslavno je vesel, ko more prvič steči k očetu ali materi; potem teka in teka; za kuro, za zajcem, za psom, za človekom, se pripogiba, seda, vstaja, prenaša predmete iz kraja v kraj in zopet nazaj; hoče „pomagati“ očetu, zopet materi, vse od jutra do mraka, da se čudiš, odkod jemlje to drobno bitje toliko moč. Vsaka mati in vsak oče bi mogla še posebej pripovedovati o vnemi otroka za jok in kričanje ter kramljanje brez konca. Čemu vse to?

Da se v otroku čimprej in čim močneje razvijejo udje, organi, vse telo, se mora otrok gibati čim več, vsi njegovi organi morajo biti zaposleni čim bolj. Zato po previdnosti božji narava sama nudi otroku v njegovih razvojnih letih izredno veliko telesnih sil, ki otroka naravnost priganjajo k živahnemu gibanju, k obilni zaposlitvi.

Za otrokovo vzgojo pa je odločilnega pomena, s čim in kako je zaposlen v svojih prvih letih; kajti otrokove sile se morejo izčrpavati v pretepaštvu ali uslužni dobroti, v potepanju ali veselem igranju doma, v sebičnosti ali veseli pomoči domačim, v povzročanju nereda in nesnage ali v skrbi za snago in red, v prepirljivosti ali v složnem sodelovanju z bližnjim itd. Za vsakega otroka pa velja pregovor: Čemur se bo Janezek privadil v svojih otroških letih, to bo Janez nadaljeval skozi vse življenje. In kdo more najlaže in tudi mora urejevati, usmerjati in nadzorovati otrokovo zaposlenost? Starši, ki nenehno žive ob njem.

Otrok in okolje

Za otrokovo vzgojo niso najvažnejše vzgojne „pridige“, vzgojni pouk, ampak celotno duševno ozračje, okolje, v katerem otrok živi. Pridiganje, zapovedovanje ali prepovedovanje često v otroku vzbudi odpor, ker vidi v tem nasilje, omejevanje svoje samostojnosti in svobode; okolje pa, v katerem živi, mu nenehno pridiga brez besed, ki bi mogle vzbuditi odpor; še več, v celotnem ozračju, okolju družine otrok vidi nekaj svojega, se istoveti z njim, ga vsrkava, se z njim zrašča in ga brani kot del lastnega jaza; zato ga okolje notranje obli-

kuje mnogo učinkoviteje, kot druga vzgojna sredstva; to okolje otrok vsrkava že od prvih mesecev življenja, ko bistro opazuje vse, kar se dogaja okoli njega, pa čeprav morda še ne razume besed ali dejanj; vse ohranja v spominu ali vsaj v podzavesti. To od tam vpliva nanj in oblikuje v njem nagnjenja, ki mu morejo v prihodnosti prinašati mir ali napetosti, mu koristiti ali zelo škodovati; zato zlasti psihoanalisti mnoge duševne in moralne motnje in zablode v poznejših otrokovih letih pripisujejo kvarnim vplivom v detinski dobi, ko otrok še ni ničesar razumel.

Otrok z očmi in ušesi sledi pazno zlasti vsemu ravnanju in govorjenju očeta in matere, v katerih vidi zase najvplivnejši, najljubši in najdragocenejši bitji.

Zato uro za uro, dan za dnem, leto za letom, tiho, brez besed, a zato tem globlje in uspešnje vzgaja otroka materina tiha dobrota in nesebičnost, očetova skrbnost in veselost, vzgaja molitev pred jedjo in po jedi, vzgaja praznovanje nedelj in praznikov, soglasje in ljubezen med starši, vzgaja delavnost in resnicoljubnost, ki jo otrok opazuje pri drugih, ga vzgaja točnost, snaga in red, ki vlada v sobah, kuhinji, okoli hiše; skratka, vse, kar more otrok z očmi ali ušesi zaznati v življenju družine, vse lepo in nelepo, dobro in slabo, vse ne le opazuje in zaznava, ampak tudi ohranja v spominu; vse to nezavestno ali zavestno oblikuje otrokovo notranjost, oblikuje v njem odgovarjajoča nagnjenja; kar vidi ali sliši, hoče tudi posnemati kot nekaj, kar posnemati sme in tudi mora, saj s tem posnema očeta in mater, to je bitji, ki pomenita zanj najvišjo oblast in obvezen zgled za življenje.

Zato tako močnega vpliva, kakor ga ima na otroka celotno družinsko ozračje, ne bo nikdar imel noben drug krog. Če to ozračje vpliva nanj blago, plemenito, ga povsem pokvariti ne bo mogla nobena nasprotna sila. Če je pa vpliv družinskega okolja zanj neugoden, celo kvaren, bo otrok zaradi tega morda trpel vse življenje.

Individualna vzgoja

Današnje dušeslovje močno naglaša pomen individualne vzgoje. Kaj se pravi to, da je treba otroka vzgajati individualno? Dušeslovje hoče reči: če želiš vzgajati uspešno, moraš vsa svoja vzgojna vplivanja prilagoditi gojencu, takšnemu, kakršen je: njegovi starosti, njegovemu značaju, njegovi duševnosti, njegovim nagnjenjem in potrebam, navadam, okolju, v katerem živi, celo njegovim trenutnim težavam in razpoloženju.

Takó prilagoditi pa more vzgojo le tisti, ki do dna pozna otroka, otrokovo sedanjost in preteklost, le tisti, ki je mogel leta in leta opazovati otroka v vsem njegovem duševnem in nravnem razvoju, ga opazovati pri delu in igri, v veselju in žalosti, v dobroti in jezi, ga opazovati, ko se je tega zavedal ali ne. Takó opazovati in spoznavati morejo otroka le starši, in ti toliko laže, ker jim njih močna naravna ljubezen pomaga, da ga opazujejo toliko bolj vztrajno, potrpežljivo, razumevajoče.

Starši tudi najlaže otroka varujejo pred kvarnimi vplivi knjig, kina, listov, tovarišije, ter mu z igrami doma, s primerno knjigo, družbo, organizacijo, prijateljstvom oskrbe tudi ugodne vplive izven družine.

Šola, zavod ali organizacija sama otroku individualne vzgoje ne more nuditi, zlasti ne šola, kjer otrok preživlja le nekaj ur na teden in to pomešan v množici drugih; zato ga šolski vzgojitelj, pa naj bo še tako dober, v tako kratkem času ne more spoznati zadostno, še manj pa mu more prilagoditi vzgojna sredstva tako kot to zahteva individualna vzgoja. Šola, pa naj bi bila še tako dobra, tudi ne more izven šolskih klopi in ur niti omejevati slabih niti pospeševati dobrih vplivov na otroka, če je v tem ne podpirajo starši.

Izredno važna naloga vzgoje je otroka dobro pripraviti na prihodnje poklicno in družabno življenje. Poklicno delo zahteva veliko čuta odgovornosti, nesebične požrtvovalnosti in vztrajnosti, človek se mora znati podrediti, pomagati, odpuščati itd.

Vsemu temu se človek najlaže priuči v dobri družini. Kajti otrok, ki živi v zares krščanski družini, dan za dnem opazuje, kako oče gara od zore do mraka, ne zase, saj bi zase imel vsega dovolj brez garanja; nesebično gara za druge, za svojo družino, za otroke. Dan na dan opazuje, kako se za otroke žrtvuje in poživa njih mati: tiho in potrpežljivo gara ves dan, otrokom nenehno dobrotljivo odgovarja na njih neizčrpna, radovedna vprašanja, jim svetuje, pomaga in jih tako s pravo

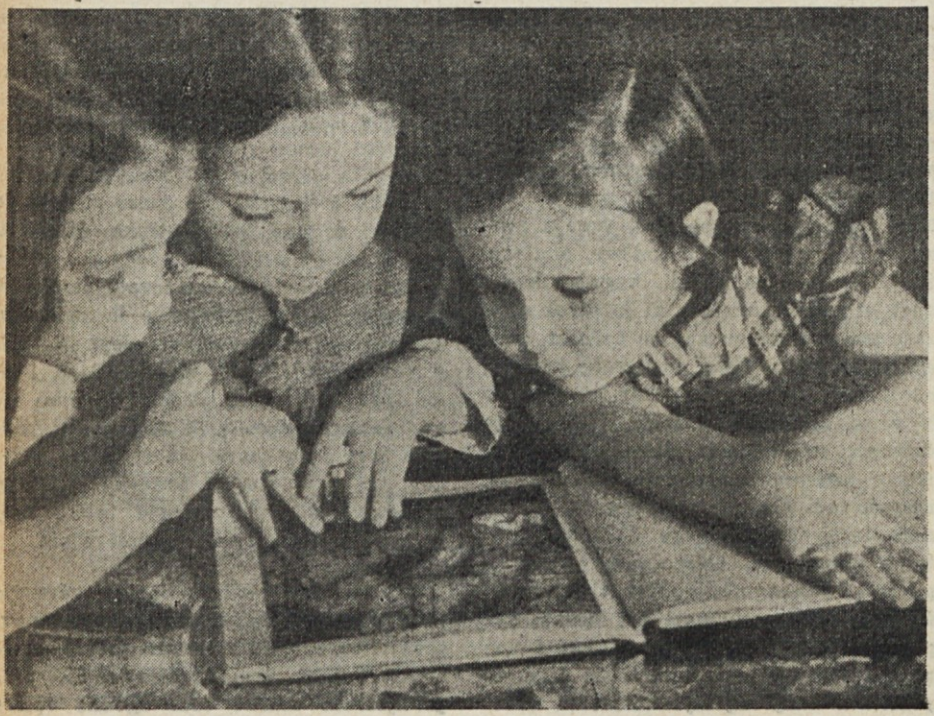

božjo potrpežljivostjo vzgaja ves božji dan pozno v noč in še ponoči nima miru ob skrbi za otroka, ki je morda še ves nebogljen, morda bolan, bolehen, morda duševno trpi, morda je zašel na napačno pot, itd.

Otrok v družini opazuje tudi težave vseh vrst, ki jih je često treba premagati s skrajnimi napori nesebične ljubezni in sodelovanja vseh, tja do najmlajših. Vidi, kako se v hiši morajo podrediti vsi skupnemu vodstvu, da se tako omogoča in ohranja mir in red ter uspeh pri delu. Otrok opazi v družini tudi razne napake in človeške slabosti, a tudi vidi, kako mati ob napakah — če le sme — mirno potrpi in odpušča, kako kljub morebitnim krivicam in žalitvam brez obotavljanja pomaga, kjer le more, in še več kot more. Vidi, kako oče pozablja na to in ono, kar ni bilo prav, in zlasti pozablja nase, na svoje ugodje in ga vedno podreja koristim družine, koristim skupnosti.

Te tako važne družabne vzgoje navadno ne prejme v zadostni meri sinčekedinček. V družini z enim otrokom posebne žrtve in odpovedi navadno niso potrebne. Ker je otrok-edinec često posledica sebičnosti staršev, bolj kot kreposti, otrok v krogu družine opazuje slabosti. Če je ljubljen, navadno uživa ljubezni preveč, kar ga razvadi in često napravi za sebičnega tirana, ki s svojo samovoljo in trmo onemogoča mir v družini. Ker je sam, se dolgočasi in išče družbo izven družine, se predaja zlasti zabavam dvomljive vrednosti, ker dobra družba njegove samovolje ne dopušča, itd. Sinček-edinček ima zato pogosto neugoden značaj. Psihologija sinčkeedinčke kar načelno prišteva med težko vzgojljive in družabno nevzgojene otroke.

Dosledna vzgoja

Da bo otrokova vzgoja uspešna, mora trajati brez presledka skozi ves čas njegovega razvoja, mora biti dosledna; v vzgoji se morata družiti ljubezen in strogost. Tudi tem zahtevam vzgoje najlaže zadosti družina.

Dobra vzgoja zahteva stalnost vzgojiteljev. Če se menjavajo, se z njimi skoro gotovo menja način ravnanja, zahtevanja, svetovanja... Otrok se mora vedno znova prilagojevati in se vživljati v novega vzgojitelja. Že to mu povzroča mnogo težav, tembolj ker mnogo novega ne bo razumel; kritičen otrokov duh bo primerjal prejšnje ravnanje z novim, in preteklost je zlasti še v otrokovih očeh navadno lepša, svetlejša kakor sedanjost. Že samo to v otroku povzroča ali veča njegovo naravno nezaupanje do novega vzgojitelja in otežkoča vzgojo. Pa tudi nov vzgojitelj, če hoče vzgajati, se mora vživeti v otroka, ga mora do dobra spoznati. Dokler ga ne spozna, je vsa njegova vzgoja le neko bolj ali manj tipanje, iskanje pravega načina in pravega odnosa do gojenca; nov vzgojitelj si mora pridobiti zlasti njegovo zaupanje; a tudi to doseči ni tako lahko v kratkem času. Vse to povzroči zelo škodljiv presledek v vzgoji. Teh težav družinska vzgoja nima.

Pri vzgoji se morata družiti ljubezen in strogost. O pomenu ljubezni in strogosti pri vzgoji bi bilo treba napisati posebno knjižico, tako zelo je to važno za uspešno vzgojo. A tu se moramo omejiti le na nekaj misli.

Če vlada pri vzgoji le strogost, bodo otroci zelo verjetno postali otožno preplašeni, nezaupni ali pa celo zakrknjeni. Vsekakor bi pa taka vzgoja povzročila več slabega kakor pa dobrega. Vzgo-

ja, zgrajena zgolj na mehkobno ljubezen, pa ni sposobna doseči potrebne poslušnosti, obvladati razna neurejena nagnjenja ter pripraviti tako otroka na žrtve in samoodpoved, ki jih bo gotovo od njega zahtevala prihodnost. Ena sama oseba le težko v pravem razmerju in ob pravem času modro druži ljubezen in strogost. Če vzgaja le moški, bo zelo verjetno v preveliki meri vladala strogost; če ženska, bo verjetno le preveč odločala mehka ljubezen.

V družini morata vzgajati oče in mati; po svoji naravi oče vzgaja navadno z odločno, mati s prizanesljivo besedo, ki pa dobiva v očetovi strogosti svojo zdravilno moč. Oče vzgaja bolj z ukazovanjem in nadzorstvom, mati bolj z razumevajočim navajanjem in neutrudnim vzpodbujanjem, a njena dobrota prejema v trenutkih „otrokove slabosti", dovolj močno in uspešno avtoriteto po očetovi strogosti. Če se otroci tega zavedajo, se dobrota in potrebna strogost lepo družita, in otroke uspešno vzgajata oba, oče in mati, čeprav morda oče večino dneva zaradi dela preživi izven družine. Vzgoje, kjer se tako lepo in naravno druži strogost in ljubezen, ne more v polni meri nadomestiti noben drug vzgojni krog.

O velikem pomenu vzgoje v družini nam govore tudi mnogi nevzgojeni otroci. Koliko se danes govori in piše o nevzgojeni, pokvarjeni mladini, se jo sodi in obsoja. A kje je vzrok njihove nesreče? Dolgoletno delo med mladimi ljudmi me je do dobra prepričalo, da so „pokvarjeni" mladi ljudje po večini nesrečne žrtve krivde starejših, zlasti staršev, ki morda niso storili za vzgojo svojih otrok kar bi storili lahko in bi to storiti morali. A o vzrokih neuspeha pri vzgoji in o sredstvih kako pomagati mladim ljudem, o tem bo zelo obširno govorila knjiga.

Za zaključek povedanega v dveh člankih ponovimo: za otrokovo vzgojo najvažnejša doba so njegova prva leta, ko živi otrok pod izključnim vplivom in vodstvom staršev; a tudi v šolski dobi še vedno ohranijo najmočnejši vpliv na otroka starši. Zato družinske vzgoje ne more in ne sme nadomestiti noben drugi vzgojni krog. Ponovimo besede škofa Slomška: „Kar skrbna mati (oče) otroku stori, se z zlatom in srebrom ne plača; kar pa mati (oče) pri otroku zamudi, šola ne popravi in palica ne poboljša."

Dr. Rudolf Hanželič

misli ob rožmanovem zavodu

Precej razširjena je po svetu zmotna misel, da so mladinski vzgojni zavodi posledica modernih nezdravih socialnih razmer in zato neko „potrebno zlo". Pozablja se, da so bila vzgojna središča skozi stoletja nekaj normalnega, vsaj za višji pouk. Spomnimo se le šol ob stolnicah in samostanih, akademij za plemiče in kasnejših kolegijev v anglosaksonskem svetu in višjih v latinskih deželah.

Nekateri poklici in nekatere razmere zahtevajo vzgojo po zavodih kot najprimernejše sredstvo za pripravo na kasnejše življenje.

Kateri poklici so taki? Tisti, ki so možni le z visoko mero discipline, zatajevanja, socialnih kreposti. Priprava na take poklice je v čim prejšnji vaji v poklicnih krepostih. Duhovniški poklic je že tak. Pa tudi svetni vodstveni poklici. Zanimivo je, da pošiljajo angleški kralji svoje otroke v zavode, čeprav imajo vse možnosti, da bi jih doma učili in vzgajali.

Včasih so razmere take, da svetujejo vzgojo otrok po zavodih. Čim plitvejše je okolje, v katerem živimo, tem večji razlog je za vzgojne zavode. Čisto naravno je, da postanejo otroku pri neki starosti stene doma preozke. Išče si zunaj doma tovarišijo in ta bo imela v dozorevajočih letih nanj odločilen vpliv. Otroka ni mogoče zaklepati doma. Kako poskrbeti, da bo imelo okolje zunaj

Nova še nedokončana stavba Rožmanovega zavoda

doma, v katerem otrok živi, poteze, ki bi mu jih radi vtisnili? Otrok naj bi živel v verskem, poštenem in slovenskem okolju. Težko je v tujini nuditi otroku ozračje z vsemi tremi sestavinami. Ob tej ugotovitvi ni težko razumeti pomen slovenskega vzgojnega zavoda.

Ni mogoče reči, da v zavodu vpliva in vzgaja predvsem ta ali ona oseba. Največji vzgojni vpliv na gojence ima celotni ambient zavoda. Ta pa spet odvisi od dvojega: od gojencev, ki ambient sestavljajo, in od vodstva, ki življenje v zavodu organizira.

Najprej zavisi okolje od gojencev samih. Razumljivo, saj predvsem oni vplivajo drug na drugega. Česar ne bo vzgojitelj gojencu dokazal z najboljšimi dokazi, o tem ga bo tovariš zlahka prepričal. Medsebojni vpliv je izreden. Čim višja je raven tistih, ki v zavod vstopijo, tem več bo vsem nudilo zavodsko okolje. Če so gojenci pripravljeni študirati in vzgajati se, če imajo od doma zdrave moralne in verske osnove, če so odkriti, slovensko zavedni, pa zraven vsega še zadosti nadarjeni, bodo sestavljali idealno skupnost, ki bo vsakemu od njih mnogo dajala. Naravno je, da ni vedno vseh pogojev pri vseh gojencih in marsikaj in v marsikaterem oziru brez krivde staršev.

Potem je pa vzgojni vpliv zavoda odvisen od organizacije zavoda. Glavno vodilo je, da je treba onemogočiti vsak kvarni vpliv in skrbeti za ugodne vplive. Treba je ustvarjati zdravo versko, moralno in slovensko ozračje. Osnova življenja v zavodu je red, a istočasno ne sme manjkati domačnosti. Vzgoja mora

Igrišče za zavodom — zrak, sonce in oddih po učenju

voditi k odkritosti in samostojnosti in vendar ne sme manjkati kontrole. V ospredju mora biti resno delo, a tudi oddih ima svojo ceno.

V marsikaterem oziru je organizacija zavoda odvisna od denarja. Lepe, velike in zračne prostore je mogoče zgraditi le z denarjem. Nuditi prostoren vrt za igre, prav tako. Brez denarja je težko oskrbeti knjižnico, plošče za ob večerih, filme za ob nedeljah... Res je, da vse to ni absolutno potrebno, res pa je — čeprav se morda zdi čudno —, da od tega v veliki meri zavisi vestno izpolnjevanje ukazov in zahtev.

Vse to je imel pred očmi škof Rožman, ko je ustanovil Škofov zavod v Adrogueju pri Buenos Airesu. Kot velik Slovenec in kot znan prijatelj fantov je dal zavodu globok smisel: vzgojiti verno, pošteno in slovensko mladino, narodu pa dati vrsto izobražencev, ki bodo pripravljeni delati zanj.

Ta, od škofa Rožmana zamišljen namen, je skušal zavod ves čas obstoja dosegati: z intenzivnim nadnaravnim življenjem (dnevna maša, molitev, poudarjanje zakramentalnega življenja, dnevne duhovne misli), z načrtno vzgojo, vzgojni govori, individualna vzgoja, notranje društvo, s slovensko in splošno kulturo (domača šola, predavanja, filmi, nastopi).

Z novimi prostori so dane nove možnosti vzgoje. Dani so pogoji za zdrav razvoj mladine, kolikor odvisi to od zavoda. Ostalo odvisi od naših družin: čim več in čim boljših fantov bodo poslale v zavod, tem več bo ta vračal slovenski skupnosti.

6.00 Vstajanje, umivanje, napravljanje, pospravljanje postelj. Ob sobotah, nedeljah in praznikih vstanejo ob 6.30.

6.20 Jutranja molitev v kapeli, maša in zahvala po njej. Molitev in petje v kapeli je izmenoma en mesec slovensko, en mesec špansko. Maše so recitirane, s petjem ali tihe.

7.00 Jutranja telovadba na igrišču, takoj za tem študij.

7.45 Zajtrk. Fantje pripravljajo za obede in strežejo pri njih sami. Po zajtrku pometanje prostorov, kar tudi sami opravljajo. Dvakrat na teden očisti prostore za to najeta snažilka.

8.20 Študij v veliki, svetli in zračni novi učilnici.

9.30 Prost čas na igrišču, če je lepo vreme, sicer pa v učilnici. Na igrišču igrajo največ nogomet, pa tudi odbojko in med dvema ognjema. V učilnici pa zlasti ping-pong.

10.15 Študij. V drugi polovici tega študija je kontrola znanja za šolo. To prihaja v poštev predvsem pri nižjih letnikih, saj morajo biti starejši že samostojni.

11.45 Angelovo češčenje v kapeli. Nato kosilo.

12.30 Gredo v šolo. Gimnazijci hodijo na adrogueško državno gimnazijo, oddaljeno kakih petnajst kvader od zavoda. Ljudskošolci pa v sedem kvader oddaljeno provincialno osnovno šolo. Nekaj gimnazijcev hodi letos dopoldne, drugo leto bodo pa vsi hodili dopoldne.

Pri vaji za Drabosnjakovo Igro o izgubljenem sinu

17.30 Malica za ljudskošolce: toplo mleko in kruh z marmelado. Gimnazijci se vrnejo iz šole ob 18 in malicajo tedaj.

17.45 Učenje. To traja do deset minut pred večerjo.

19.30 Večerja. Med drugim delom večerje bere po en gimnazijec na glas slovensko knjigo. Brali so npr. knjige Študent naj bo, Vzori in boji, Carski sel, Knoblehar...

20.00 Prost čas. Tedaj je tudi čas za vaje za nastope, enkrat na teden za pevske vaje, za sestanke, filme ali predavanja.

20.35 Čiščenje čevljev, večerna molitev in kratke verske misli v kapeli. Takoj nato umivanje in spanje.

Ob sobotah in nedeljah je dnevni red nekoliko drugačen. Takrat se zvrstijo ure domače šole v dveh oddelkih (verouk, slovenščina, zgodovina in zemljepis, latinščina — višji, verouk in slovenščina — nižji). Ob sobotah in nedeljah so tudi litanije, včasih slovesne, v novembru vsak dan šmarnice. Včasih fantje sami prirede domač vesel ali slovenski večer ali tekmovanje v risanju, deklamaciji ali športnih panogah.

Obiske imajo fantje ob nedeljah. Sami gredo domov enkrat na mesec za dva dni. Letos smejo, če starši tako želijo, vsakih štirinajst dni za nekaj ur domov po perilo, da se tako družinam delo olajša.

Sicer pa življenje samo prinaša s seboj toliko pisanosti, da je življenje na prvi pogled enolično, vse prej kot enolično.

Pri nogometu

ZA MLADE LJUDI

DRAGI

Pred tedni sem bil pri čudovito lepi predstavi Župančičeve Dume, ki jo je pripravila slovenska mladina v Buenos Airesu. Marsikaj mi je pri tem prišlo na misel.

Ko sem gledal tako veliko skupino naših fantov in deklet, sem mislil na vse tiste, ki bi tudi mogli biti na odru, pa jih ni bilo. Marsikdo bi gotovo rad nastopil, pa res ni mogel. Marsikdo pa bi lahko, a ga ni bilo. Zakaj ne? Se je že odtujil slovenstvu? Ali pa mu je slovenstvo postalo tako tuje, da ga te stvari ne zanimajo več? Škoda, če je tako. Velika škoda za nas vse, pa tudi zanj.

Potem sem mislil na vse tiste, ki sem jih na odru gledal. To je slovenska kri, delček našega naroda. Predstavili so lepo svojo ljubezen do slovenstva. Upam, da jo vsi živo nosijo v srcu. Samo tako lahko naša skupnost od njih kaj pričakuje. Gotovo jim je plamen v srcu še bolj vzplamtel ob Župančičevih verzih.

In tretja misel je šla k vsej slovenski mladini. Ali je ta mladina klena, zdrava v vseh pogledih? Ali stori družina najprej, potem pa vsi, ki se z njo trudijo, vse, da bi bila taka?

Bodi tak ti, ki ti pišem. Stori vse, da bodo tudi drugi taki. Le tako bo naše drevo rodilo sad. S temi željami te pozdravljam.

TIT TAT

Pisali smo šolsko nalogo: „Vse veliko in pomembno je prekaljeno v trpljenju“. Presneto sem grizel pero ob naslovu.

Saj vem, da je res, kar naslov pravi, a kako razviti to misel? Spomnil sem se slovenskega pregovora: Brez muje se še čevelj ne obuje. A ta pregovor je za nalogo premalo.

Potem sem začel premišljevati. Neki narod je dosegel visoko kulturno stopnjo. Kaj mu je do tega pomagalo? Mogoče dobri podnebni pogoji. Mogoče rodovitna zemlja. Mogoče bližina morja. Vendar je bilo treba pošteno pljuniti v roke, da je narod postal, kar danes je.

Koliko skritih delavcev je šlo v zgodovino brez slave in imena in vendar so bili potrebni za sedanjo veličino.

Današnji mladini očitajo, da je mehkužna, da bi rada že žela, česar še sejala ni. Nekaj tega bo res. A v veliki meri daje mladini tak zgled odrasli svet. Ali je materializem nastal po mladini? In pa: ali znajo odrasli pokazati mladini ideale, za katere se je vredno žrtvovati?

Kdo sem jaz, da bom drugim izpraševal vest? Najbolje bo začeti pri sebi. Resno učenje danes bo najboljša šola za resno poklicno delo jutri in za osebno in skupno veličino.

Ne vem, kakšen red bom dobil. A zapisal sem tako, kot mislim.

Prizor iz Dume, ki so jo v Buenos Airesu vprizorili člani SFZ in članice SDO

PROFESORICA NAM JE V ŠOLI GOVORILA O MITIH. ZA PRIMER JE NAVEDLA SVETOPISEMSKO ZGODBO O PREROKU JONI. KAKO BI JI MORALA ODGOVORITI?

Pri razlagi svetopisemskih knjig je treba najprej ugotoviti, za kakšen nauk gre. Kajti sveto pismo je bilo napisano za pouk v veri. Knjiga govori o izredni vsesplošni božji ljubezni. Jona je, podobno kakor Bog sam, prijatelj vseh ljudi in vsakega posebej. Kesanje je vesoljno sredstvo, ki vodi vse ljudi k Bogu.

Glaven je torej nauk. Potem je pa treba ugotoviti literarno vrsto božje knjige. Kajti v svetem pismu so nekatere knjige strogo zgodovinske, druge so poučne in kot take pisane v svobodni obliki. Kristus je npr. marsikatero resnico povedal v obliki prilike. Tisti dogodki, ki jih je Kristus v priliki navedel, se niso nikdar zgodili, resnica sama, ki jo pripoved vključuje, se pa stalno dogaja. Priliko o usmiljenem Samarijanu ali izgubljenem sinu si je Kristus izmislil, zato da je v tej obliki lahko pojasnil resnični verski nauk.

Treba je vedeti še to, da so na vzhodu rabili druge načine za pouk kot danes.

Kaj je torej Jonova knjiga: čista zgodovina ali le prilika za prikupen prikaz nauka? Razlagalci svetega pisma si niso edini. Eni branijo eno, drugi drugo. Moglo bi iti za zgodovinsko resnico. Kolikokrat je Bog posegel s čudeži v zgodovino. More pa iti tudi samo za parabolo.

Gotovo je samo to, da ne gre za mit.

ODGOVORI SI

Molitev je najbolj redna pot, da dobim božjo pomoč. Sem o tem prepričan?

Potrebujem molitve kakor zraka, nič manj. Živim iz te resnice?

Koliko molim, kako molim?

Ali se zavedam, da me obdaja preveč nevarnosti, da bi jih mogel z lastnimi močmi premagati?

Veliki ljudje so postali veliki predvsem po molitvi. Hočem biti velik?

Vsak človek si mora prej ali slej izbrati neki poklic. Že mlad človek naj ima pred seboj cilj, za katerega se potem usposobi v šolah in tečajih.

Ni vsak za vse. Bog je talente razdelil zelo različno. A vsak je za nekaj. In tam mora postaviti celega moža, pa naj bo tudi pometač na cesti.

Delo ne smem gledati kot kazen, ampak lepo dolžnost, s katero vršim svojo nalogo v življenju in si služim nebesa.

Samo po sebi je prav vseeno, kaj kdo je in kaj dela. Bog se ne ozira na to, kaj si, ampak kako delaš. Še tako nepomemben poklic ma popolnoma enako molžnost, da se posveti, kot še tako visok poklic. Res pa je, da mora tisti, ki mu je Bog talente dal, te izrabiti. Če se lahko učiš, se ne smeš zadovoljiti s tem, da boš težak pri zidarjih. Kot katoličan boš mogel z višjega mesta bolj ugodno vplivati na družbo okrog sebe.

Pri delu moraš biti pošten. Če ti delo plačajo, moraš tisti denar zaslužiti. Če boš pošten, ti bodo zaupali in ne bo ti težko dobiti dela.

V industriji in drugod je potrebnih vedno več strokovno usposobljenih delavcev. Naj se ti ne zdi škoda, žrtvovati čas in sile za učenje, saj se ti bo oboje kasneje bogato obrestovalo.

Kjerkoli pri delu si, bodi prijazen, uslužen, potrpežljiv z drugimi. Tako boš na svojem majhnem odseku življenja vplival lepo in tudi drugi se bodo navzeli tvojega ravnanja. Ko bi bilo dosti takih delavcev, kako kmalu bi izginil s sveta egoizem s surovostjo in sovraštvom.

Oddih pri delu je nujno potreben. Človek ni stroj, ki bi mogel teči ure in ure brez prestanka. Če moraš pri delu stati ves čas na istem mestu v zatohli delavnici, se boš razvedril s hojo v naravi. Sploh je prav, da si iščeš razvedrila zunaj, v naravi. Ta bo v vseh ozirih zdravo nate vplivala.

Vpiši se v sindikat, ki bo ščitil tvoje pravice. Delaj v njem kot katoličan. Prevzemi tudi odgovorna mesta. Tvoje delo v sindikatu je z apostolskega vidika nenadomestljivo.

To risbo je narisala Marjana Pipp

Govornik na komunističnem mitingu navdušeno maha z rokami in kriči:

„Naši sovražniki so birokratizem, klerikalizem, liberalizem, trockizem, stalinizem."

„Revmatizem," zavpije nekdo.

Neki Škot je prišel v gostilno in naročil žganje. Že ga je hotel izpiti, ko ga je prijatelj pocukal za rokav in ga opozoril, da mu bo to žganje vzelo vid, če ga spije, ker je strupeno. Prijatelj zagrabi kozarec in hoče žganje zliti skozi okno.

„Nikar," mu pravi Škot, „doma imam slepega brata. Njemu pijača ne bo škodovala."

Kako bi to sliko naslovili?

(Odgovor prihodnjič)

Pisatelj Mark Twain je kot otrok dostikrat zamudil šolo. Oče ga je zato večkrat nabil. Nekoč mu je oče ob taki priložnosti dejal:

„Verjemi mi, da me huje boli kot tebe, če te moram natepsti."

„Pa menda ne na istem mestu kot mene?" je vprašal med solzami fantek.

Učitelj vpraša:

„Če je na klopi sedem muh, pa eno ubijem, koliko jih ostane?"

„Ena," odgovori eden od učencev.

Sodnik: „Pravite, da vas je žena udarila s kladivom po glavi. A na glavi ne vidim nobene sledi udarca."

Mož: „Ko bi videli kladivo, bi drugače govorili."

Na vratih brivnice je stal tale napis: „Govorimo špansko, francosko in angleško. Po želji pa postrežemo tudi molče."

Peter: „Vidiš, v Sloveniji so časi, ko je kmet ponižno stopil na davkarijo in vrtel klobuk v roki ter prosil, naj mu znižajo zemljiške davke, za vselej mimo."

Janez: „Seveda, ker kmet nima ne klobuka ne zemlje več."

Zdravnik: „Pljuča vam bodo služila kvečjemu še pol leta, srce pa še nekaj let."

Slovencem: Čas je zlato.

Angležem: Čas je denar.

Nemcem: Najboljši pridigar je čas: dolg je, a je zanimiv.

Kitajcem: Čas je loviti ribe, pa tudi sušiti mreže.

Turkom: Če čas tebi noče služiti, pa ti času služi.

Rusom: Čas se ne bo klanjal tebi; ti se moraš klanjati času.

Švedom: Čas se vleče samo lenim; pridnim je časa vedno premalo.

Portugalcem: Najmanjši drobec časa modrega može je vredno ohraniti.

Amerikancem: Zgubljenega časa ne boš več videl in kadar pravi nekdo, da je časa dovolj, takrat je navadno časa premalo.

Dancem: Čas je dragocen, še bolj dragocena pa je resnica.

Španjcem: Ne bo preteklo tisoč let, pa bomo vsi ljudje plešci in slepci.

ODGOVOR DETEKTIVSKE UGANKE: Inšpektor Dekleva je pokazal profesorja Rjavca. Tisti profesor, ki je študenta Raka udaril, je bil levičar, kajti stala sta si nasproti in študentu je počil bobenček v desnem ušesu. Med vsemi obtoženci je samo profesor Rjavec levičar: ko piše, dela njegova ročna ura, osvetljena s soncem, vijuge na steni. Ker ima uro na levici, piše torej z levico. Iz kretenj pri ostalih je razvidno, da so desničarji.

ODGOVORI:

„Sem ti rekel, da bom tudi zvezde videl nocoj."

Komur je sreče dar bila klofuta.

Kazen mora biti, kazen je vzgojna! Pika. (Terezija Osojnik)

Kdor išče, ta najde. (Marija Zakrajšek)
Ne hvali dneva pred večerom. (M. H.)
Danes meni, jutri tebi. (A. J.)
Čuden avtomat (M. Zorko, tretjegimnazijec, Adrogué).

Modra glava, poslal je prijatelja v smrt. (St. Malovrh, tretjegimnazijec, Adrogué)

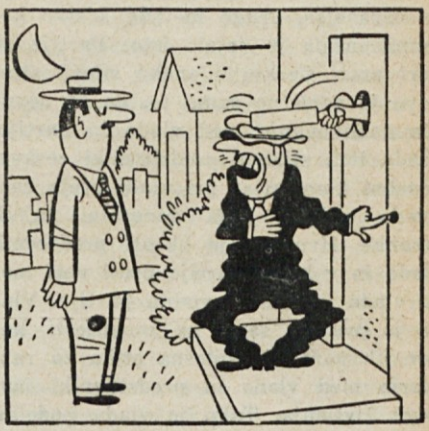

svoboda vesti v sovjetski zvezi

Nova enciklika papeža Pavla VI. „Ecclesiam suam" poudarja namen Cerkve za razgovor (dialog) z vsemi tokovi svetovnega naziranja. Izrecno navaja, da želi z dvogorom olajšati položaj vernikov v državah, kjer Cerkev ne uživa potrebnih pravic in nima pravih pogojev za razvoj svojega poslanstva. Med tem ko Cerkev izraža pripravljenost za proučevanje vseh problemov, se zlasti v Sovjetski zvezi niso dosedaj pokazali nobeni znaki pomirljivosti režima do Cerkve, njenih predstavnikov in ustanov. Vlada sicer dovoljuje predstavnikom pravoslavne Cerkve, da potujejo v inozemstvo, kjer morejo nastopati precej svobodno in na II. vatikanskem koncilu so bili pri obeh zborovanjih navzoči zastopniki pravoslavne Cerkve iz Moskve. Toda v Sovjetski zvezi se ni nič spremenilo, vlada in partija nista popustili; uporabljajo se znosnejše, druge metode, bistvo komunizma pa je ostalo isto. Partija se bori proti Cerkvi z enako silovitostjo; novo je verjetno samo to, da se dopušča razlikovanje med vlado in partijo. Vlada ima stike s predstavniki cerkve, posebni komisariat pri vladi ureja cerkvene zadeve, toda generalni tajnik stranke, Hruščev, je hkrati predsednik vlade in v borbi partije proti veri mora vlada izvajati navodila partije. Vlada je pristala samo na zunanjosti, kakor jih narekuje splošna etika za razmerja med vlado in predstavniki javnega življenja. Tako je vlada podelila visoka odlikovanja moskovskemu patrijarhu Alekseju ob njegovi petinosemdesetletnici „zaradi patriotskih zaslug", in je odlikovanje osebno Hruščev izročil, na slavnostne sprejeme in prireditve v Kremlju, kjer so pogosto navzoči ugledni gostje iz inozemstva, vlada vabi zastopnike cerkve in ti se tudi redno odzovejo. In to je tudi vse. Udeležba predstavnikov cerkve in zunanji znaki pri svobodi bogoslužja naj bi dokazali, da se vlada drži določb sovjetske ustave, ki cerkvam dovoljuje „svobodo bogoslužja", toda isti člen ustave dodaja, da se državljanom dovoljuje tudi svoboda „protiverske propagande". Svobodo bogoslužja je partija po ustavi dovolila, da bi mogla z isto določbo legalizirati protiversko propagando. Vero smatra partija za glavno sovražnico in vlada mora na vseh področjih zahteve partije tudi uveljaviti. Cerkvi je dovoljena samo „svoboda bogoslužja" državljanom pa ni dopuščena „svoboda" vesti.

Med partijo in državo ni razlike

Vlada obstoj cerkve tolerira, kakor dopušča obstoj raznih združb po določbah sovjetske ustave, partija pa je do vere sovražna. Kdor hoče biti zanesljiv član stranke, ne sme kazati nobenih znakov svobodne verske ali duhovne pripadnosti tokovom izven marksizma, ampak mora biti povsod zagrizen nasprotnik slehernega sledu verske

usmerjenosti ali zvestobe. Dasi je med vlado in cerkvijo polno stikov diplomatske in patriotske narave, vljudnosti in celo uglajenosti, pa ista vlada poudarja, da je cerkev sicer „svobodna" pri izvajanju bogoslužja, nikakor pa nima svobode, da bi v državljanih ustvarjala versko ali duhovno miselnost, kakor bi se zanjo mogli odločati državljani v skladu z načelom o „svobodi vesti", enaki za vse. Protiverska propaganda, ki ji je dana vsa svoboda tudi po ustavi v istem členu, in ki govori o „svobodi" bogoslužja, toda samo v cerkvi, pa ima vse pravice in vso svobodo posegati v oblikovanje vesti v državljanih. Protiverske ustanove ne samo, da imajo vso svobodo, ampak uživajo vso vladno podporo. Dočim cerkev ne sme vršiti propagande, ne sme izdajati listov in letakov, se letaki protiverske propagande tiskajo v državnih tiskarnah, člani ateističnih organizacij smejo prirejati tečaje in javna zborovanja za širjenje protiverskih nazorov in izvajajo stalno nadzorstvo nad šolami, kjer pač ne sme mladina izvedeti ničesar, kar bi bilo v zvezi z verstvom ali duhovnimi problemi sodobnosti. Nad vestjo državljanov ima torej vso oblast Zveza sovjetskih protiverskih organizacij; cerkev se sme posluževati samo po ustavi dovoljene „svobode bogoslužja". Pa še ta se vedno bolj omejuje, ker vlada pospešuje ukrepe proti cerkvenim ustanovam, ki so javnega značaja: iz „turističnih" ali prometnih razlogov podirajo svetišča, cerkve in kapele in strogo nadzirajo vernike, ki se še udeležujejo službe božje.

Partija ni popustila v ničemer in če se obeta možnost dvogovora med komunističnimi vladami ter posameznimi zastopniki verstev, tedaj se v notranjosti komunističnih držav nikdar niso začeli uvajati nauki ali pogoji za „dvogovor", ki bi bil najbolj potreben ravno v komunističnih državah med verniki—državljani in vlado.

Komunistične vlade bodo šle v dvogovore, da bi dokazale svojo diplomatsko veličino in ugled, v notranji politiki pa se bodo še naprej strogo izvajala navodila partijskih tajništev protiverskega značaja.

Komunizem ne dopušča svobode vesti.

Cerkev v komunističnih državah nima dostopa v šole, dočim smejo tja vedno in nemoteno od partije poslani učitelji protiverstva. Vlade budno nadzirajo duhovnike pri njih naporih, da bi pritegnili mladino v času po šolskem pouku. Cerkev se trudi, da bi smela mladino versko vzgajati. Ker v šolah ni mogoče, so duhovniki ponekod ustanavljali razne farne mladinske organizacije. Ker je mladina danes zelo navdušena za šport, so ob cerkvah ponekod poskušali zgraditi nogometna igrišča, drugod plavalne naprave na prostem, v zakristiji so nameščali mize za biljard in ping-pong. Vlade so takoj nastopile proti in odredile, da sme imeti nad mladino vpliv samo partija. Posredno vplivanje duhovnikov na mladino je bilo proglašeno za izvajanje nasilja nad mladino, ki da mora ostati zavarovana pred reakcionarnimi verskimi vplivi v dobi, ko je njena vest najbolj krhka in je odprta na vse strani. Mladine ne sme vzgajati cerkev, v zgodnji mladosti se mora vest mladostnika napajati samo z načeli nevere in se prežeti s sovraštvom do cerkve. Mladostnikova vest torej ni svobodna, kajti že v nežnih letih se prepoji z na-

rekovanimi marksističnimi nazori in pogledi, ki ji zamegle obzorja in v njej umore nagibe za možnost svobodne presoje po naravnih zakonih lastne presoje. Otrok se vzgaja po komunističnih metodah mimo naravnih glasov v vesti.

Partija se ne omejuje samo na šolo ali organizacije, ki naj bi mladino vzgajale. Cerkev ne sme imeti vpliva v šolah ali javnosti; uničili so ji vse pogoje, da bi mogla učiti v cerkvi ali pritegovati mladino v farne organizacije karitativnosti ali kulturnega, športnega in socialnega udejstvovanja. Kjer oblasti poskusom verske vzgoje pridejo na sled, so kazni za duhovnike in farne predstavnike zelo stroge in boleče. Mimo šol in organizacij posega partija tudi v družine in domove. Prvi ukrep odtrgati mladino morebitnim verskim vplivom staršev so izdali, ko so pri šolah zgradili obvezne internate za šolarje: tam je otrok ves šolski čas pod nadzorstvom partije. Otrok postaja last države in družbe, ki je protiverska in oznanja nauk odkritega sovraštva do vsega, kar bi bilo krščansko. Partija načeloma utesnjuje mladino, da bi v njej zatrla sleherno sled tistega, kar naj bi bila „svoboda vesti"; v slehernem sovjetskem državljanu morajo biti uničeni ideali, za katere se bori človeštvo že nad dva tisoč let, ko se bori za zaklade krščanske civilizacije.

Cerkvi „svoboda bogoslužja" ne more zadostovati

Po Stalinovi smrti se je v Sovjetski zvezi in nekaterih drugih komunističnih državah začela doba, ki se ponekod naziva „odjuga". Vlada je načrtoma dovolila nekoliko več svobode kulturnim ustvarjalcem, zlasti pesnikom in slikarjem. Komunistične revije in publikacije so začele razpravljati o „svobodi" ustvarjanja. Umetniki so za rešilno bilko pograbili, toda kmalu se je izkazalo, da niso lovili samo rešilne bilke, ampak so že načenjali debate o „notranji" svobodi, o novem „svobodnem" človeku, ki išče novih poti z modernimi sredstvi, z dognanji psihologije in filozofije. Zlasti v Moskvi se je sprožilo nekaj gibanj. Kjer so umetniki izjavljali, da se hočejo notranje svobodno osvestiti, po lastnih spoznanjih, vendar so pri tem še odklanjali temelje metafizike; tako so jim dopustili nekaj svoboščin. Kjer pa se je vrivalo nekaj, dasi najbolj neznatnih, klic duhovnega ali verskega napora in spoznanja, je bil ukrep oblasti in partije neusmiljen: pesniki in umetniki so morali v zapore ali prisilna taborišča, nekatere pa so proglasili za blazneže in jih zapirali v norišnice kot žive mrliče.

Še bolj pa so v Sovjetski zvezi udarili po cerkvenih oblasteh, ko so tudi one hotele uporabiti nekaj svoboščin, ki jih je prinašala odjuga. Glavno uradno sovjetsko glasilo „Izvestja" je takoj zapisala, da cerkev ne sme čez okvir „svobode bogoslužja", kakor ga določa ustava. „Pravda" je napisala še ostrejši članek in pokazala s prstom na zbiranje raznih bibličnih krožkov, ki širijo skrivaj razne verske spise in zlasti sv. pismo. „Pravda" je začela uvodnik z besedami: „Da bi državljanom zavarovala ‚svobodo vesti', je vlada Sovjetske zveze ločila cerkev od države in šola je odrezana od vpliva cerkve. Vsi državljani imajo pravico in ‚svobodo' bogoslužja in imajo hkrati pravico do protiverske propagande."

Nekaj svoboščin je cerkvi podelil Stalin med drugo svetovno vojno. Režim Hruščeva jih sedaj vedno bolj omejuje, ko poglablja prepad med cerkvenimi predstavniki na vrhu na eni strani, ko jih slavi in jim celo omogoča draga potovanja po svetu in verniki na drugi strani, ki so od cerkve odrezani. Mladina ne sme živeti po „svobodni vesti“ in se cerkvi ne sme približati. Duhovniki „na vrhu“ bodo kmalu popolnoma odrezani od ljudskih množic, ko se zlasti mladi rodovi pogrezajo v plitkosti dnevnega življenja, kakor ga načrtno uvaja komunistični režim v Sovjetski zvezi in tudi drugod.

Komunizem hoče ustvariti položaj, ko bo mogel iti na „dvogovor“ s cerkvijo in njenimi visokimi predstavniki takrat, ko bo cerkev — po računih komunizma — ostala brez vernikov, bo brez mladine in bo cerkev samo še zbor umirajočih poglavarjev.

Vse to je možno, ker je komunizem cerkvi dodelil „svobodo bogoslužja“; duhovniki bodo v praznih cerkvah pred osamljenim oltarjem res „osvobojeni“ samo za bogoslužje. Tak zaključek pa bi bil mogoč, če bi se prava svoboda vesti v človeku sploh mogla kdaj resnično zatreti. Komunizem meni, da to že dosega, da je možno. Pri tem pa je dosegel, da je povsod bolj jasno, da svobode vesti ni, kjer je komunizem na oblasti.

Ruda Jurčec

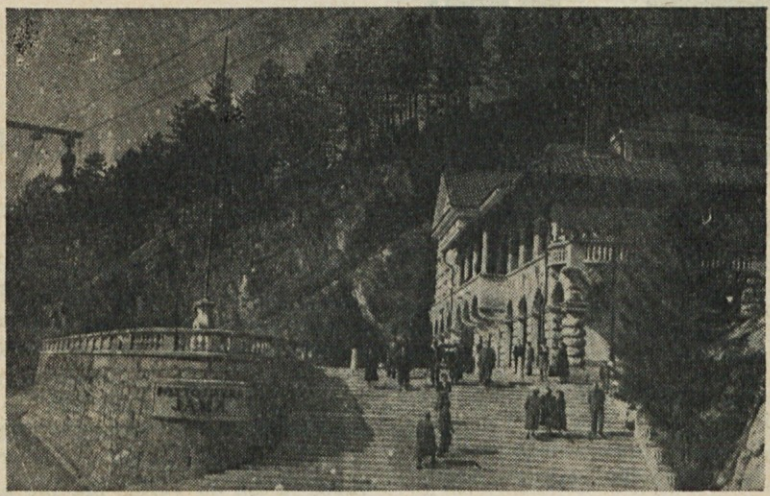

Vhod v Postojnsko jamo

„Zakaj neki bi napisali o Tutenkamonu in o prebivalcih Herkulaneja dragocene zvezke, a ne bi nič napravili v ta namen, da pokažemo skrito krepost" (P. Plus)

podrti viharnik

Zemlja domača ni prazna beseda...

Kakor je Ivan ljubil dom in domačo vas tako je ljubil domovino in narod. To tem bolj čim globlje je odkrival nje lepote in bolečino naroda. Njegov prijatelj Tone piše: „Spominjam se dogodka pred prvo nedeljo v avgustu, ko je v Bizoviku cerkveno žegnanje.

Ivan me je povabil za v soboto popoldne v domači zvonik za pritrkavanje k prazniku. Slonela sva ob veliki lini, ki gleda proti severni strani. Čudovito lep je bil razgled preko pšeničnega polja tja do letališča in Save, pa do zasneženih blestečih se vrhov Kamniških planin. Ponosni Grintavec je žarel v popoldanskem soncu. Čez Krvavec in tja do Velike planine pa je bil pogrnjen rahel meglen pajčolan. Še nikoli nisva gledala tolike lepote in še

nikoli občutila neizmerne radosti, da je vse to naše, slovensko."

„In za temi gorami leži Koroška — tam je naša kri." Kakor da bi težka senca padla na vso to lepoto, se je zresnilo Ivanovo lice. „Ko sem bil lani na Kočni, nad Jezerskim prelazom, se mi je zdelo, da gledam kakor v sanjah našo Koroško."

Prišli so zvonarji in pričelo je veselo pritrkavati k vaškemu prazniku. Ivan je sedel na stolčku ob malem zvonu zamišljen v brnenje brona, ki je odmevalo kakor pozdrav preko vasi in rumenega polja, preko Save, do planin in čez do naše lepe Koroške.

„Zemlja domača ni prazna beseda!" je zapisal Ivan nad zapiski o izseljencih, za kar se je še posebno zanimal. Značilna za njegovo življenje sta dva zapiska:

„Da si ohranil svoj jezik v tujini, se imaš zahvaliti samo materi in očetu. Učila sta te, ker se jima je zdelo to samo po sebi umevno, čeprav na tujem. Da bi bilo mnogo takih očetov in mater med izseljenci!"

In na drugem mestu je zapisal:

„Kakor smo hvaležni našim dedom, da so nam ohranili vero in materin jezik, našo pesem in slovenske knjige, tako bodo nekoč tisti, ki pridejo za nami, hvaležni nam za vse, kar bomo za domovino dobrega in koristnega naredili!"

Pa ni Ivan vzpodbudne misli o domovini spravljal samo v zapiske, temveč vse bolj v svoje življenje in med prijatelje. Zelo je pazil na pravilnost in čistost jezika in pogosto opozoril, če je slišal tujko. Za svoja leta je izvrstno obvladal slovenščino in njegov odlični red v predmetu je bil zaslužen. Novi slovenski pravopis je stalno jemal v roke in brusil izgovorjavo. Zelo rad je bral lepo knjigo, za katero si je pogosto pritrgal denar pri kosilu in celo pri kruhu. Preziral pa je plehko in zakotno branje.

Zelo se je zavzel tudi za zbiranje narodnih pesmi, posebno še odkar je podedoval klavir po umrlem stricu. Vestno se je lotil učenja in mnogim pesmim ustnega izročila je pisal note. Velikokrat je prosil staro mater naj mu zapoje kakšno „staro", da ne bo šla v pozabo. Ko jo je zapisal v notni zvezek jo je poizkusil na klavirju in bil vesel če je pravilno zadel.

Mladec fantovskega odseka

Po dnevih Evharisitčnega kongresa je zavladala svoboda katoliškim prosvetnim organizacijam. Prosvetni domovi so se spet odprli in življenje v njih, zatrto s silo in grožnjami, je udarilo v vsej moči mladosti: redni prosvetni večeri, knjižnice, pevski zbor, dramatsko udejstvovanje, telovadni nastopi in kulturni sestanki.

Ob ustanovitvi fantovskega odseka v Hrušici, Ivan še ni dopolnil petnajst let kot je zahteval pravilnik, vendar je bil sprejet med mladce spomladi leta 1936. Pokazal je veliko zanimanje za delo v organizaciji. Študiral je okrožnice in katoliška načela, kajti spoznal je v njih jasnost in odločnost proti zmoti in nenravnosti. Knjigo T. Totha „Čista mladost", je skoro znal na pamet.

Tedanji vodja mladcev akademik Lojze Martinc piše o njem takole:

„Ivan je bil vzor mladca v vseh ozirih. Bil je točen, nikoli ni silil v ospredje. Bil miroljuben in priden za pouk; vesel in živahen, pa nikoli nepremišljeno razposajen. Kar sem zahteval je vedno vestno izvršil. Zelo je vplival na ostale s svojim evharističnim življenjem tako, da so zlahka tudi ostali zadostili želji o rednem mesečnem prejemanju sv. obhajila.

Med mladci FO (fantovskih odsekov) je skoraj neopazno napredoval. Ker je bil kljub mladosti zelo bistroumen in razgledan, sem ga imenoval za namestnika voja dijaške jate. Kmalu je pripeljal novih mladcev v organizacijo.

Ob vajah vodstva sestankov je bil Ivan eden najsposobnejših in njegova lastnost vzgojitelja je bila očitna."

Odbornik ljubljanskega okrožja FO Anton Grum, ki je več let deloval z Ivanom je zapisal:

„Za 14. avgust 1937 ob osmi uri zvečer, je bil napovedan izreden mladčevski sestanek, kot priprava na praznik Marijinega vnebovzetja. Ker je bil vodja mladcev zadržan zaradi bližnjega izpita na univerzi je zaupal vodstvo sestanka Ivanu. Bil je prijeten večer po vročem dnevu, ko sem prišel do „Našega doma". Bilo je še vse tiho in dvorana je bila zaprta. Šel sem na telovadni prostor zadaj za dom in opazil, da je okno garderobe v pritličju, kjer so bili navadno sestanki, odprto. Previdno sem se približal. Videl sem nepozaben prizor. Na omari je stala podoba lurške Marije, katera je navadno visela na steni. Pred njo je gorela sveča, Ivan pa je klečal na tleh in zaupno molil pred podobo. Bil sem resnično ganjen in sam sebi sem se zazdel tako majhen in grešen ob tem globoko vernem fantu.

Bilo je tako skrivnostno in tiho in čul sem šepet konca njegove molitve:

'...Marija, sprejmi nas mladce, pod svoj materinski plašč, vodi nas, in nekoč popelji v nebeško kraljestvo.'

Ko je nehal, sem se umaknil, da me ni opazil. Bil sem globoko ginjen in nikdar nikomur nisem tega povedal.

Potem je Ivan začel in vodil sestanek. Imel je lepo predavanje k prazniku velikega šmarna. Govoril je prosto ob skromni skici in zaključil:

'Bog je dal Mariji z vnebovzetjem čast kraljice nebes in zemlje. Mi pa jo bomo najlepše počastili s tem, da vsi pristopimo k skupnemu sv. obhajilu. Naša dolžnost je to, če se smemo imenovati njeni vitezi,' je poudaril z značilnim ognjem.

Vseh sedemnajst mladih fantov je naslednji dan skupno pokleknilo k obhajilni mizi v cerkvi sv. Petra."

In tisti dan je Ivan zapisal v svoj dnevnik:

„Veliki hočemo postati, veliki po duši za ta veliki čas. — Marija, Ti nam bodi vodnica, Ti nam bodi opora, Ti bodi nam — mati!"

Ivan Korošec

Zgodovina uči, kako se res komunizem ne straši nobenih sredstev, najsi bodo še tako nečloveška. — Ušeničnik

v Evropo in nazaj

Nalahno naletava sneg. Bela plast, potegnjena čez hiše in vrtove in polja pa čez smreke, spremeni resničnost v neki sanjski svet. Menda je zato pokrajina, pokrita z belim kožuhom, tako lepa.

Podružnična cerkev v Eilendorfu je videti zunaj bolj kot trdnjava, znotraj je preprosta in v nesimetriji lepa. Okna so slikana abstraktno in tu čutiš, kako morejo barve same ustvariti lepoto. Krstilnik je debelušast kot sod. Skozi mreže v tleh prihaja v cerkev toplota: v Evropi je sploh ta navada, da kurijo pod tlemi.

Zasnežena pot pelje iz vasi navzdol in čez travnike k župni cerkvi. Župnik je prav končal z veroukom za otroke. Najdeva ga v cerkvi. Glavni oltar je okrašen s celim gozdom smrekovih vejic. Župnik nama razkaže novo župnišče. Grajeno je v enostavnih, čistih črtah. Je praktično in lepo. Pravkar se mudi tu arhitekt za notranjost zgradb: ta določa razvrstitev in ureditev prostorov.

Potem se vrneva domov, v zavod za stare ljudi, kjer je prof. Lenček hišni kaplan. Šele v zakurjeni sobi človek čuti, kako je zunaj mraz. Zlate ribice se neslišno vozijo v akvariju, usta odpirajo in zapirajo, kakor bi posnemale naju, ki naju besede nosijo v druge kraje in čase.

11. januarja

Nameniva se na Holandsko. Ne daleč, dobro čez mejo, toliko, da vidim in občutim pokrajino in ljudi.

S tramvajem se peljeva najprej v Aachen. To mesto je znano po zdravilnih vodah in konjskih dirkah. Ogledava si katedralo. Težko je pri teh starih cerkvah preceniti vse značilnosti in lepote, če jih človek v nekaj tednih vidi celo vrsto. Zelo značilen je pri katedrali križni hodnik, star, vegast, častitljiv. Pri katedrali stoji novo poslopje: služi za urade škofijskim organizacijam. Takoj zraven je moderna šola za otroke, ki sestavljajo stolni pevski zbor. V Nemčiji Cerkev lažje gradi potrebna poslopja in popravlja stara, ker ljudje plačujejo cerkveni davek.

Vlak naju pelje čez mejo. Na obeh straneh tira opazujeva zasnežene gozdove. Megla je kakor potegnjena v več plasteh med smrekami, tako da so bolj in bolj bele, čim dalj od tira stoje.

Izstopiva v Maastrichtu. Ceste pokriva prava plundra. Greva po mostu čez reko Maas. Mnogo duhovnikov sre-

čava. Ogledava si Marijino božjo pot. V stranski ladji stoji oltar s petdelno pozlačeno reliefno podobo in prelepim Marijinim kipom. Ljudje se kar vrstijo pred oltarjem in polno votivnih sveč gori pred oltarjem.

Na cesti me iznenadi prizor, ko dve deklici s prometnima tablicama ustavita vsa vozila. Ob začetku in koncu pouka se pri šolah dva učenca ali dve učenki postavita čez cesto, tista učenca promet ustavita in spustita šolarje čez cesto. Vozači to uredbo vestno spoštujejo.

Izložbena okna so polna pustnih mask. V teh pokrajinah jemljejo praznovanje pusta zares. Ta ugotovitev me je nemalo presenetila.

Vrneva se.

Zanimivo je, da v teh krajih večerjajo zelo preprosto: kruh z maslom ali sirom in čaj.

12. januarja

Ponoči je zapadel nov sneg. Navsezgodaj jo ubiram po belem v župno cerkev maševat. Nedelja je in mogočno zvonjenje se trga iz teme nad mali trg. Tudi to občutje je po tolikih letih novo: spominja na tista lepa leta v Sloveniji.

Kakor hitro stopim v zakristijo, čutim razliko z Argentino. Zakristija je obširna, zakurjena in kar več ljudi pripravlja vse potrebno za mašo. Zastavna starejša mežnarica gleda, če še kaj manjka, čeprav je bila že pred pol ure gotova, da je vse pripravljeno. Kaplan, ki bo pridigal, ima že na sebi roket in štolo in čez črno pelerinico. Mežnar čaka na trenutek, ko bo šel s puščico pobirat denar. Iz sosednje sobe pripelje mlajši moški v rdeče oblečena strežnika. Pri vhodu v cerkev stoji starejši možak, oblečen v rdeče krilasto oblačilo, ki mu sega malo pod kolena, z nekako helebardo v rokah. Je simboličen varuh reda. Če mislim ob vsem tem na argentinske župnije, kjer mora biti župnik navadno vse: župnik, kaplan, mežnar, strežnik, organist, pometač in kuhar. Ali pa ni na drugi strani ta nemška tradicija le preveč samo tradicija? Nekateri znaki bi kazali na to. Je le več vredno apostolsko uboštvo mladih dežel.

Danes je praznik svete Družine, žegnanje v hiši, kjer stanujem. To se pozna v kapeli in pri mizi.

Pred poldnem prenašajo po radiu mašo iz preproste vaške cerkve blizu Hamburga.

13. januarja

Ker se nisem mogel na poti iz Bruslja v Aachen zglasiti pri g. Vinku Žaklju — ves je bil zaposlen z uvodnikom za celovško Luč —, ga bom danes obiskal.

Na vlaku prideta nemški financar in nemški policaj, potem belgijski financar in belgijski policaj. A pregled je končan v nekaj sekundah.

Liège. Na kolodvoru vprašam duhovnika, ki nekam živo išče sem in tja, kako bi prišel do La Rue des Anglais. Pove mi, da me vzame v avto, če se mi preveč ne mudi, ker nekoga čaka. Ponudbo sprejmem, saj tista cesta ni takoj za ovinkom. Vreme je vlažno in pusto in tako je menda tu leto in dan. Zato pa je bližnji Louvain tako primeren za študente. Ker je v takem vremenu človek najrajši doma, ga že podnebje samo sili h knjigam.

Najdem g. Žaklja v hiši za dušne pastirje tujcev. V prijetni, natančno urejeni sobi, govoriva o naših slovenskih problemih. Saj po vseh koncih sveta čutimo isto, imamo iste težave, ista vprašanja. Iz pogovora čutim, da delo izseljenskega duhovnika ni lahko. Zmorejo ga res le veliki idealisti. Ponovno spoznam, kaj pomenijo za slovenske izseljence po svetu slovenski duhovniki. Bog nam daj še novih mladih ljudi, ki se bodo popolnoma predali Bogu in Slovencem.

Pri mizi smo duhovniki z vseh vetrov: Nemec, Španec, dva Madžara, Valonec, dva Flamca in dva Slovenca. Pogovorni jezik je francoski.

Proti večeru se vrnem v Aachen.

14. januarja

Poslovim se od Aachena. Prof. Lenček me spremlja do Koelna. Na kolodvoru čakajo na vlak delavci in šolarji.

Do Koelna je sedemdeset kilometrov. Takoj pri kolodvoru je videti slavno koelnsko katedralo, h kateri so včasih romali tudi iz Slovenije k svetim Trem kraljem v Kelmorajn. Ogromna gmota s tremi portali je stisnjena med poslopja, manjka ji zraka. Je pa mogočna, častitljiva.

Slovo in naprej proti jugu. Dva dni se bom ustavil v Švici, potem se peljem naprej v Italijo.

Rheingold se imenuje vlak, ki vozi iz Amsterdama v Basel. Je eden najmodernejših nemških vlakov. Ima poseben voz z razglednimi okni v prvem nadstropju. Ves vlak je kot salon in vožnja v njem je poseben užitek. Vozimo se po dolini Rena skozi Bonn, Koblenz, Mainz, Karlsruhe, Freiburg, Basel. Dolina je sprva ozka, stisnjena med vzpetinama, pri Mainzu se razširi. Lep je pogled na ladje na Renu, na srednjeveške gradove ob dolini, saj je to dolina gradov, in na vinske gorice, padajoče k Renu. Basel je med Schwarzwaldom in francosko-švicarskim Juro, ob vstopu v Švico. Od tam zapeljemo na švicarsko visoko planoto do Luzerna.

Tu je že mrak, pa vlaga in megla. Ni čudno, saj mesto stoji ob velikem jezeru. S seboj imam naslov katoliškega hotela Koblenzhaus. Blizu kolodvora stoji. V njem je tudi restavracija. Odkažejo mi sobo.

Na jedilnem listu berem besede: „Če vam je bilo všeč, povejte še drugim, če ne, povejte nam!“ Kako odlično socialno načelo!

15. januarja

Maševat grem v bližnjo cerkev, kjer me prijazno sprejmejo.

Potem premišljam, kaj bi ukrenil, da bi kaj imel od tega obiska Švice. Škoda, da je taka megla. Ko bi je ne bilo, bi se peljal z žičnico na pogorje Rigi, od koder je krasen razgled po švicarskih gorah. Tako pa ni s tem nič. (Naslednji dan sem zvedel od švicarskega duhovnika, ki je bil prav danes na Rigiju, kako čudovit razgled je bil. Megla se je držala le v dolini, planine so bile vse obsijane od sonca.). Peljal se bom v Zürich. Tam si nekoliko ogledam mesto, potem pa vrnem v Luzern, kajti naslednji dan odpotujem proti Italiji.

Na vlaku merim razdalje na zemljevidu. Ko bi ne bilo tako daleč, bi se oglasil v Churu pri dr. Šuštarju, s katerim se poznava še iz Škofovih zavodov. Pa bi bila pot le predolga.

V Zürichu hodim po cestah, rad bi

dobil vtis o tem mestu. Ne zanimajo me toliko zgodovinske zanimivosti. S trgovinami, prometom in ljudmi spominja na kako avstrijsko mesto. Iz trgovin in hotelov je čutiti, da prihaja sem mnogo tujcev. Sicer je pa mesto mestu podobno, vsaj tako na prvi pogled.

Čutim, da se mi je obisk Švice skazil zaradi vremena. Imel sem namen ostati mimogrede na poti v Italijo dva dni tu, da vidim toliko opevano lepoto švicarske pokrajine, pa sem slabo naletel. Mogoče je jutri z vlaka le ujamem kak košček.

Vrnem se v Luzern. Niti toliko se ne razmaknejo megle, da bi videl nad mestom Pilatusa. Kupim si razglednice, da vsaj na njih gledam, česar ne morem v resnici.

Ljudje ob jezeru krmijo vodne ptice. Teh je na stotine.

16. januarja

Manj megle je kot včeraj, a vreme je zelo vlažno. Naprej v Italijo.

Z vlaka opazujem hlebčaste hribčke, na njih vasice, potem visoke tanke smreke, na gosto posejane. Za vsem tem je čutiti visoke navpične stene. Človek ima vtis, kot da bi bila pokrajina grajena v čisti gotiki. Sedaj smo sredi gorskega masiva in tu bi se morala prikazati tipična švicarska pokrajina, ko bi ne bilo megle. Čez čas se začno megle razmikavati in naenkrat zagledam iznad tesne globeli visoko zgoraj zasnežene in v soncu se kopajoče gorske tritisočake. Ta pogled je nekaj nepozabnega, edinstvenega in ne čudim se toliki hvali. Vlak se zvija po gorati pokrajini in si išče pot, jaz pa menjam levo in desno okno, da ujamem čim več lepote. Sam sem v kupeju, zato je tako razkošje možno.

Vozimo skozi St. Gotthard. Nebo je čisto jasno, pokrajina — vsaj kolikor je je videti z vlaka — pa že ni več tako lepa kakor poprej. To so predeli italijanske Švice. Pobočja so bolj pusta, stopničasta, posuta z visokimi goricami. Vozimo se ob Luganskem jezeru. Na italijanski meji čakamo pol ure. Potem vstopimo v Italijo. Ne vem, od kod mi pride misel, da sedaj vstopam v deželo svetnikov, umetnikov in tatov. Seveda niso vsi tatovi, kot tudi ne vsi umetniki in še manj vsi svetniki.

Como, Monza, Milano.

Na milanskem kolodvoru iščem pisarno katoliške misije, pa je ni. Vem, da je v Milanu duhovniška hiša, kjer bi lahko prenočil. Vprašam policaja in pove mi, na kateri trolejbus naj stopim za k stolnici. Tam bom na škofiji zvedel za duhovniško hišo.

Pripeljemo se do stolnice. Široka, poveznjena stolnica se končuje v vrh v cel gozd prisiljenih stolpičev, kakor bi se nekdo igral in rezljal kamen. Prav na vrhnjem stolpu stoji osvetljen Marijin kip. Ponoči je, kot bi plaval nekje v zraku. Znotraj je katedrala temna, v barvnih oknih je upodobljeno vse Marijino življenje. Na steni so vklesana imena milanskih škofov. Med imeni berem: sv. Ambrož, sv. Karel Boromejski, Ahil Ratti (kasnejši Pij XI.), Giovani Montini (Pavel VI.).

Poiščem duhovniško hišo. Sedanji papež jo je dal zgraditi, ko je bil še milanski nadškof. Hiša stoji sredi mesta. Prostori so urejeni moderno, preprosto in uporabno.

Grem po milanskih cestah, stopim v muzej Scale, od koder puste obiskovalce tudi v gledališče. Dvorana je manjša kot buenosaireški Colón, barve obledele. To je torej tisti kraj, hrepenenje vseh opernih pevcev na svetu.

B. R.

Ecclesiam Suam, Kristusova Cerkev, ki jo je Kristus ustanovil, da bi bila ljubeča mati vsemu človeštvu. Skozi stoletja so ji tudi ljudje vračali to njeno ljubezen z delom za čast in slavo božjo in večno zveličanje človeštva. Prišla je tudi ura, da Cerkev pregleda svoje stanje v svetu, pristopi k lastni obnovi in popravi morebitne napake. Cerkev mora odpraviti pomanjkljivosti svojih vernikov in jih voditi k večji popolnosti, ki je predpogoj vsake obnove. Cerkev mora določiti svoje odnose s svetom, ki jo obdaja, v katerem živi in dela. Cerkev tudi ne more biti indiferentna do sprememb, ki se dogajajo v svetu, ampak se mora prilagoditi novim razmeram v kolikor le-te niso nasprotne njenemu poslanstvu. Cerkev mora začeti razgovor s svetom v katerem živi, ker je oznanjevalka božje besede. Obsoja vse zmote, ki zanikajo Boga, posebej še brezbožni komunizem. Želi pa stopiti v razgovor z vsemi ki priznavajo Boga in se z njimi truditi za slogo in mir med narodi. Posebej si želi razgovora z ločenimi kristjani, da bi bila tako katoliška Cerkev čimprej edina čreda vseh, ki priznavajo Kristusa kot svojega Odrešenika. Cerkev je danes in vedno trdna in močna, ocenjuje primerno svoj položaj in mesto. Delo ki ga začne vsak dan se nikoli ne konča. To je zakon našega romanja na zemlji. (Nekaj misli iz prve okrožnice sv. očeta Pavla VI., ki je bila objavljena 10. 8. 1964.)

Cerkev se je vedno trudila, da bi olajšala posledice, ki jih prinaša vojna. Najprej se stalno trudi za mir, če pa ne uspe s temi prizadevanji, pa pomaga lajšati gorje povsod tam kjer le more. Tako je veliko pomagala jetnikom v koncentracijskih taboriščih in zaporih. Samo zloba in nerazumevanje moreta zanikati to veliko delo Cerkve, ki ga je opravila med drugo svetovno vojno. (Sv. oče Pavel VI. v nagovoru bivšim vojnim ujetnikom in deportirancem 30. 5. 1964.)

Gospodarstvo mora biti v službi človeka, to je, da ima pred očmi vse potrebe človekove osebnosti, tudi moralne in verske. Njega namen in cilj ne more biti samo tehničen, ker je to protinaravno in v nasprotju s socialnim naukom Cerkve. Nikoli namreč ne smemo pozabiti, da je človek subjekt in ne objekt gospodarskega življenja, da je tega človeka ustvaril Bog in Kristus odrešil. Ta človek je prisoten v gospodarskem življenju tudi s svojo dušo, svojimi duševnimi problemi in tudi odgovornostjo za družino in vzgojo otrok. (Pavel VI. v nagovoru gospodarskim strokovnjakom dne 29. 5. 1964.)

Katoliška Cerkev ne more biti nezainteresirana na tako obširnem sodobnem pojavu, kot je turizem. Ta se vedno bolj širi in narašča in postavlja Cerkev pred nove dušnopastirske naloge. Cerkev vedno izvršuje poslanstvo, ki ga je prejela od svojega božjega Ustanovitelja in je prisotna povsod, kjer se pokaže potreba za delo za du-

še. Veliko so že naredili katoličani s svojim apostolskim delom na področju turizma, toda čaka jih še veliko več dela kot je narejenega. Da bo to mogoče je potrebno delo in sodelovanje vseh, potrebno je složno, povezano in organizirano delo, posebej še v turističnih središčih. (Sv. oče v nagovoru združenju turistov 6. 6. 1964.)

Delo za občo blaginjo v vsaki organizirani skupnosti more reševati nešteto problemov in premagati veliko težav. Družba se more razvijati v svojih prizadevanjih za občo blaginjo le v svobodi državljanov in njihovi povezanosti, to je, da imajo zavest pripadnosti družbi v katero so vključeni. Mora se pripraviti, da je pri tem delu potrebna pomoč in sodelovanje javne oblasti, vendar jo pri tem mora voditi načelo subsidiarnosti, to je, da ne more nadomestiti dela posameznikov, posebej še na področju človekovega notranjega in duhovnega življenja. Ne sme biti tlačena in zanikana avtonomija človekove osebnosti na verskem, moralnem, kulturnem in znanstvenem področju. Teh človekovih pravic se javna oblast ne sme dotakniti ali jih kršiti, ker so najbolj dragocene v vrsti dobrin, ki jih zajame občа blaginja. (Državni tajnik kardinal Cicognani v imenu sv. očeta v pismu predsedniku italijanskih socialnih tednov kard. Siriju 14. 4. 1964.)

Pij XI. je ljubil Cerkev in svet. Veliko se je trudil za mir Kristusov v kraljestvu Kristusovem. Veliko se je trudil za razširjevanje dobre in vztrajne molitve, za kulturni in znanstveni napredek v luči vere. Veliko njegovo delo je organizirani apostolat Cerkve, to je Katoliška akcija. Delal je z veliko potrpežljivostjo in vztrajnostjo, in sad tega dela je tudi doseženi sporazum med Sveto stolico in italijansko vlado. (Pavel VI. v nagovoru ob 25. obletnici smrti papeža Pija XI. 19. 6. 1964.)

Živeti s Kristusom ne pomeni, da smo zaprti v nekem prostoru ampak iti v svet, ker je ta v luči evangelija vedno bogat in ker evangelij povezuje vse ljudi in stvari v vseh okoliščinah in položajih, ter jih vodi h končnemu cilju vsega stvarstva, ki je Bog. (Sv. oče Pavel VI. istotam.)

Sodobno življenje zahteva tudi od žene dobro poznanje življenjskih problemov, posebej še tistih, ki se tičejo družine, vere in javne morale. Vse to je dandanes v razpravljanju in osnovni temelji zdravega življenja so resno ogroženi. Zato morajo ženske nastopiti v obrambo zdravega družinskega življenja, v obrambo vere in morale. Če bodo v tej borbi stale ob strani, bo bitka izgubljena, kar bo v škodo sedanjosti in bodočnosti. (Sv. oče Pavel VI. katoliškim ženam 18. 4. 1964.)

Papež Pavel VI. je sklenil ukiniti mesta kardinalov — pokroviteljev raznih redov. Dosedaj je namreč imel vsak red kardinala kot pokrovitelja, ki je urejal in vodil zadeve redov pri sv. stolici. Papež meni, da so danes kardinali tako obremenjeni z delom, da ne morejo opravljati nalog pokroviteljstva. Nekateri kardinali so morali biti pokrovitelji nad sto redov. Poslej bo pa to koristilo tudi redovom, ker bodo morali sami naravnost urejati zadeve samostojno tako s sv. stolico kakor tudi s krajevnimi cerkvenimi oblastmi. Dosedanji naslovi pokroviteljstva se bodo sicer še ohranili, toda bodo samo naslovi brez slehernih dolžnosti. Ko bo umrl zadnji kardinal s pokroviteljskim naslovom, bo tudi naslovov konec.

Kardinal Ottaviani je podal dopisniku italijanskega tednika Vita izjavo, v kateri pojasnjuje svoje besede, ki jih je podal o izjavi angleških škofov v zvezi z debato okoli kontraceptivnih sredstev. Londonski nadškof Hennan se je namreč obrnil na sv. stolico s predlogom, da naj pojasni, kaj je mislil kardinal Ottaviani, ko je govoril o izjavi angleških škofov. Kardinal Ottaviani je namreč poudaril, da škofje ne bi smeli prehajati na polja, ki so pridržana sv. oficiju. (Nadškof Hennan je sporočil, da so bile izjave angleških škofov v popolni skladnosti z nauki Cerkve. Kardinal je svoje besede razložil in dejal:

„Zahvaljujem se londonskemu nadškofu, da mi je dal priliko pojasniti mojo misel. Zelo mi je žal, da so časnikarji mojo izjavo o nazorih angleških škofov napačno interpretirali. Dejansko nisem hotel drugega kot podčrtati tradicionalno doktrino Cerkve, ki jo moramo ohraniti in braniti. Jaz sem samo uporabil priliko, da sem opozoril na nevarnosti, ki jih prinašajo nove teorije. Nikakor se moje izjave niso nanašale na angleško in valeško hierarhijo. Zlasti nisem nič mislil na angleško in valeško hierarhijo, ko se izreka o nazorih, ki so postali zelo aktualni v njihovih škofijah. Popolnoma se strinjam z njihovo izjavo, ko pravijo: ‚Mi bi se odrekli svojim dolžnostim kot duhovni pastirji, če bi molčali, ko toliko glasov zavaja vernike na kriva pota.‘ Moram še dodati, da ne bi nikdar ničesar dodajal k izjavam, ki so v popolnem skladu z nauki Cerkve. Nasprotno — hotel sem le svariti tiste, ki dajajo nove izjave in teorije, ki so v popolnem nasprotju z vodstvom in naukom Cerkve.“

Londonski nadškof Hennan je sprejel predsedstvo skupnega odbora kristjanov in Židov. Odbor vodijo še štirje drugi predsedniki in sicer poglavar anglikanske cerkve, canterburijski nadškof, poglavar škotske cerkve in glavni rabin v Angliji.

Preganjanje Cerkve je velika napaka. Pod tem naslovom je objavil poseben članek časopis češkoslovaškega vojnega ministrstva „Czeskoslovensky vojak“. Pisec članka pravi, da je velika napaka preganjati vero, kateri pripada na stotisoče državljanov. Če Cerkev preganjamo, utrjujemo verski čut pri ljudeh in zaradi policijskih ukrepov se verniki zatekajo v nezakonite organizacije, kjer jih mora policija preganjati in jih kot žrtve, mučence odvajati v zapore in razna taborišča. Pa še eno nevarnost ustvarjamo: partija bi morala povečati nadzorstvo nad verniki, ki se bodo zatekali v razne sekte. Mnogo lažje bomo nadzirali enotno Cerkev kot pa ljudi, razbite na stotine skrivnih krožkov in skupin. Sekte so navadno mnogo bolj nevarne s političnega in filozofskega vidika, kakor pa enotna Cerkev, ki jo država tolerira. Zato Cerkev in duhovniki opravljajo pomembno socialno nalogo v državi, dasi se tega ne zavedajo.“

Patriarh Atenagoras v Carigradu obolel. Ko je bila slovesna služba božja na zadnjo nedeljo v juliju, je patriarh Atenagoras padel v nezavest; ni vzdržal dvournega napora. Patriarh je imel hud srčni napad; vendar so zdravniki naslednji dan ugotovili, da ni neposredne nevarnosti. Ko je papež Pavel izvedel, je takoj poslal brzojavko, in mu želel skorajšnje popolno okrevanje.

Turške oblasti so začele zaradi dogodkov na Cipru, preganjati grško manjšino tudi v Carigradu. Ko je napetost naraščala, je patriarha obiskal katoliški melkitski patriarh Maksimos IV, ki je ostal pri patriarhu na kosilu. Papeški nuncij v Ankarti je v prvi polovici junija dvakrat obiskal ekumenskega patriarha. Mestne oblasti v Carigradu so patriarhu naročile, da mora podreti dva metra visok zid okoli patriarhije — palača nosi ime Phanar — in mora zgraditi nov zid, ki bo visok samo pol metra. Mestna naredba pravi, da je bil visoki zid nevaren za mimoidoče. Toda dopisniki inozemskih listov so ugotovili, da je zid v popolnem redu in da dejansko ni razlogov za zahteve mestne občine.

Odlikovanje za romunskega škofa. Edini romunski škof Aaron Marton, ki ima svoj sedež v Alba Juliji, je bil imenovan za asistenta papeškemu prestolu. Škof Marton je še vedno interniran v svojem škofijskem dvorcu in mu dosedaj ni bilo dovoljeno, da bi prišel v Rim na poročanje, dasi je bil posvečen za škofa že v letu 1939. Državno tajništvo v Rimu se trenutno pogaja z romunsko vlado s posredovanjem neke nevtralne ambasade v Rimu, da bi vlada škofu Martonu dovolila udeležbo na tretjem zasedanju II. vatikanskega koncila konec tega leta.

Abesinski škof o koncilu. Abesinska krščanska Cerkev je monofizitska in nima zvez s katoliško Cerkvijo. Med letošnjimi velikonočnimi prazniki se je v Jeruzalemu mudil monofizitski škof Amba Philipos iz Addis Abebe. Po slovesni liturgiji je sprejel časnikarje in jim izjavil, da abesinska Cerkev z velikim zaupanjem zre na razvoj II. vatikanskega koncila, ker zbuja upravičene nade, da bo prišlo do pravega zbližanja med vsemi krščanskimi Cerkvami na podlagi enakopravnosti. Vse krščanske Cerkve mora prevzemati čustvo bratstva in pravega medsebojnega spoštovanja. Po vsem Izraelu so smatrali izjavo za prvi izraz mnenje abesinske Cerkve o sedanjem koncilu.

Sestra katoliška redovnica — brat pa protestanski škof. Na Norveškem imajo zelo čuden primer krščanskega ekumenizma. Katoliški škof v Oslu msgr. Mangers je dal dominikanki s. Sunivi iz samostana v Lundenu pri Oslu dovoljenje, da je smela za nekaj ur zapustiti samostan in se udeležiti slovesnega ustoličenja protestantskega škofa v Hamarju, ki je njen pravi brat. Sestra Suniva je tokrat prvič zapustila samostan, odkar so se sestre dominikanke naselile na Norveškem v letu 1951. Po protestantski reformaciji v 16. stoletju so dominikanke prvi kontemplativni red na Norveškem. Njih samostan je prejel kanonično listino v letu 1959.

V papeški odbor za sv. pismo je sv. oče imenoval dunajsskega nadškofa kard. Koeniga, kard. Alfrinka in kard. Antoniuttija.

Zbor škofov v Argentini šteje trenutno 67 članov. To je: 1 kardinal, 11 nadškofov, 38 škofov in 17 naslovnih škofov.

Posvečenje novega slovenskega škofa dr. Janeza Jenka je bilo v nedeljo, 6. septembra, ob 16 v romarski cerkvi v Logu pri Vipavi.

Škof posvečevalec je bil beograjski nadškof dr. Gabrijel Bukatko, soposvečevalci pa: oba slovenska škofa: ljubljanski nadškof dr. Jože Pogačnik in mariborski škof dr. Maksimilijan Držečnik ter škof z Reke dr. Josip Pavlišić.

Novi slovenski škof bo imel svoj sedež v Kopru. Upravljal bo pa vse tisto ozemlje, ki je bilo med obema svetovnima vojnama pod Italijo. Na ozemlju je sedaj nad 200 župnij s 180 duhovniki in redovniki. Pod goriški okraj spadata 142 župniji s 125 duhovniki, pod tržaški okraj pa 60 župnij s 60 duhovniki.

Rajni ljubljanski nadškof je bil v 64. letu starosti, 17 let škof in dobro leto nadškof. V svetu, med koncilskimi očeti in doma ter med slovenskimi izseljenci je imel velik ugled. Pavel VI. je dejal, da je bil „odličen pastir".

Apostolski blagoslov je za obletnico kronanja poslal sveti oče Pavel VI. vernikom ljubljanske nadškofije.

Ciril-Metodijske proslave ob 1100-letnem jubileju so bile po okrožnici ljubljanskega ordinariata z dne 15. julija 1964 v temle redu: V začetku leta so se sv. bratov spomnili slovenski škofje, ki so za postni čas napisali pastirsko pismo, v katerem so podali življenjepis, delo in zasluge svetih bratov.

Sredi poletja so se začele zunanje verske in kulturne proslave v Ljubljani, Mariboru, Murski Soboti, Bogojini, na Padričah pri Trstu, na Goriškem, Koroškem in v Beogradu. Tem so se še pridružile še številne proslave v Rimu, v Angliji, v Salzburgu, Koenigsteinu v Nemčiji in v Belgiji. Na ameriškem kontinentu so bile slične proslave v Združenih državah, v Kanadi in v Argentini, prav tako pa tudi med avstralskimi Slovenci. Večina teh proslav blia izključno slovenska, mnoge pa so pritegnile k sodelovanju tudi Hrvate, Čehe, Slovake, Poljake in Ukrajince, ki so prirejali tudi lastne slovesnosti. Sv. brata so slavili tudi Rusi in drugi pravoslavni Slovani.

Mednarodni značaj so imele prireditve v Rimu, v Koenigsteinu v Nemčiji, kongres za slovansko zgodovino v Salzburgu ter slavistična kongresa v Ohridu in Sofiji.

Oklicev se boje. Ljubljanski nadškofijski list je pod naslovom „Poročne zadeve" z dne 15. julija 1964 prinesel besede, ki razodevajo, kakšna verska svoboda obstaja doma. Takole pravi: „Zgodi se včasih, da res ni nobenega pametnega razloga (za spregled tudi vseh treh oklicev — op. ur.), a zaročenca vztrajata pri tem, da ne bi bila oklicana. V takem primeru naj župnik v prošnji izjavi, da je moralno izvestno, da sta samska in svobodna (t. j. brez zadržka) in da nikakor nočeta biti oklicana kljub prigovarjanju."

Za ljubljanske nadškofijske cenzorje so bili imenovani: dr. Stanislav Lenič, generalni vikar in stolni prošt; dr. Anton Čepon, stolni kanonik; dr. Ivan Merlak, župnijski upravitelj v Litiji; dr. Stanislav Perčič, župnijski upravitelj na Koroški Beli in dr. Anton Strle, docent teološke fakultete.

Za duhovnega svetnika je bil imenovan zlatomašnik Maks Stanonik, pomožni arhivar nadškofijskega ordinariata, brat g. župnika Antona Stanonika, ki deluje v Argentini.

Alojzij Škerlj, župnijski upravitelj v Babnem polju, je umrl 2. julija 1964 v starosti 61 let. Smrt je nastopila po operaciji glave zaradi padca. Pokojni je služboval kot kaplan in profesor v Veržeju, nato študiral slavistiko na ljubljanski univerzi in vmes 12 let pastiroval kot upravitelj v Javorju pod Ljubljano. Leta 1953 je prišel za upravitelja v Babno polje, kjer je lepo deloval v zadovoljstvo svojih faranov.

Ljubljanska nadškofija, katero vodi nadškof dr. Jože Pogačnik, ima 590.000 vernikov, 281 župnij in 430 duhovnikov (320 škofijskih in 110 redovniških).

Mariborska škofija, škof dr. Maksimilijan Držečnik, šteje 600.000 vernikov, 268 župnij in 400 duhovnikov (345 škofijskih in 55 redovniških).

Goriška administratura — administrator dr. Janez Jenko — šteje 115.000 vernikov, 142 župnij in 122 duhovnikov (110 škofijskih in 12 redovniških).

Tržaško-koprska administratura — administrator Albin Kjuder — pa šteje 100.000 vernikov, 63 župnij in 63 duhovnikov (58 škofijskih in 5 redovniških).

Vseh vernikov je potemtakem v Sloveniji 1,465.000, župnij 754, duhovnikov pa 1015.

Ob stoletnici frančiškanov v Mariboru. Letos 1. maja je poteklo 100 let, odkar so frančiškani prevzeli župnijo sv. Marije v Mariboru. Proslava tega jubileja je bila 10. maja v baziliki Matere Usmiljenja. Dopoldne je imel pridigo in pontifikalno mašo generalni vikar dr. Josip Meško, zvečer pa je proslavo zaključil prevzvišeni škof dr. Maksimilijan Držečnik s pridigo in tiho sv. mašo, ker je bil dopoldne zadržan zaradi birme v Gornji Radgoni.

Liturgični svet novogoriške administrature sestavljajo: solkanski dekan Anton Simčič, vrtojbski župnik Bernardin Godnič, desklamski župnik Filip Kavčič, komenski dekan Viktor Kos ter idrijski dekan Janez Filipič. Prva dva sta hkrati člana v medškofijskem liturgičnem odboru.

Proslava na Ptujski gori. Letos poteka 550-letnica posvečenja znamenite gotske in romarske cerkve na Ptujski gori. Velika proslava te obletnice je bila na praznik Marijinega Vnebovzetja in naslednjo nedeljo, to je 15. in 16. avgusta 1964.

Dne 15. avgusta je imel slovesno opravilo ljubljanski nadškof dr. Jože Pogačnik, dne 16. avgusta pa mariborski škof dr. Maksimilijan Držečnik.

Apostolski administrator tržaško-koprske in reške škofije v Sloveniji je od 28. junija 1961 dalje **msgr. Albin Kjuder.** Njegov delegat je **Jože Milič,** župnik v Povirju.

Administratura je razdeljena na 5 dekanij in te na 53 duhovnij. Dekanije so: Klanec — dekan Jože Milič; Koper — dekan Leopold Jurca; Krkavče — dekan Milko Margon; Postojna — dekan Franc Lovrenčič; Tomaj — dekan Albin Kjuder.

Blagoslovitev spomenika v Clevelandu. V nedeljo 5. julija t. l. je bila na Orlovem vrhu na Slovenski pristavi v Clevelandu blagoslovljena spominska kapelica žrtvam komunistične revolucije v Sloveniji. Kapelico je blagoslovil msgr. L. Baznik, župnik slovenske fare sv. Vida v Clevelandu, ob navzočnosti množice Slovencev in Slovenk ter uglednih predstavnikov slovenskega in ameriškega javnega življenja.

Potek blagoslovitve. — Spored blagoslovitve je začel predsednik odbora za gradnjo spomenika dr. Mate Resman s pozdravom rojakov in povabljenih ter častnih gostov. V pozdravnem govoru se je spomnil pokojnega msgr. M. Škerbca, ki je bil med glavnimi zagovorniki zamisli in častni predsednik odbora za postavitev kapelice, zahvalil se je vsem, ki so omogočili postavitev spominske kapelice, posebno g. arh. V. Čekuti, ki je izdelal načrt in g. Lavriši, ki je kapelico zgradil. Po pesmi „Vigred re povrne" je spregovoril č. g. Jošt Martelanc, duhovni vodja Slov. pristave. Poudarjal je potrebo po edinosti in slogi med Slovenci v Združenih državah, ki smo iz izseljencev že postali naseljenci, ki nam je Amerika postala nova domovina, mlademu rodu pa že prava in prva domovina. Ob koncu govora so pevci zapeli „Oj Doberdob", nato je msgr. L. Baznik spominsko kapelico blagoslovil.

Po blagoslovitvi so govorili: glavni zvezni carinik J. Kovačič, okrajni avditor Ralpf Perko (po rodu Čeh), kongresnik Feighan, ob koncu je spregovoril zvezni senator Frank J. Lausche, in svoj govor zaključil z besedami: „Tito bo umrl, komunizem bo prešel, slovenski narod pa bo ostal in zopet užival svobodo!"

Po želji in namenu prireditelјev bo ta kapelica na svobodnih ameriških tleh trajen spomin na najvišjo žrtev življenja vseh tistih, ki so ga v času druge svetovne vojne in komunistične revolucije darovali za svobodo vere in domovine.

V. slovenski dan v Kanadi. Slovensko letovišče v Boltonu je 2. avgusta

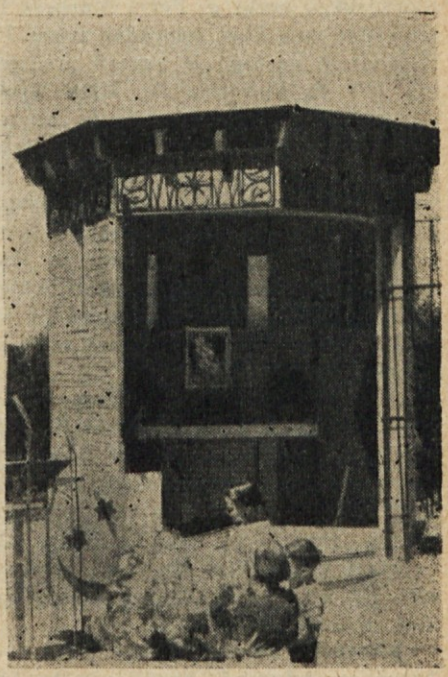

Kapelica — spomenik v ZDA

sprejelo okoli 1500 slovenskih rojakov, ki so se zbrali na V. slovenskem dnevu. Poleg Slovencev iz Toronta so bili še rojaki iz drugih krajev Kanade. V. slovenski dan je vodil g. dr. Peter Klopčič. V začetku je pozdravil navzočega predsednika NO za Slovenijo g. dr. Miha Kreka, pisatelja Karla Mauserja, slov. lazariste in predstavnike iz drugih krajev.

Slovenski dan se je začel ob pol 12 s sveto mašo za žive in mrtve Slovence, ki jo je daroval č. g. J. Kopač, predstojnik slovenskih lazaristov v Kanadi. Pridigo je vključil v letošnje slovensko praznovanje.

Popoldanski spored je obsegal: nastop slov. moškega pevskega zbora iz Londona; pozdravne besede predsednika Slovenskega sveta g. Petra Markeša in telovadne vaje Slov. telovadne zveze. Po telovadnem nastopu je govoril predsednik NO za Slovenijo dr. Miha Krek. Osnovna misel govora je bila da „svoboda ni zastonj, ampak je zanjo treba delati dan za dnem, leto za letom". Po vmesnih dveh pesmih je imel slavnostni govor pisatelj g. Karel Mauser. V njem je poudarjal misel o ponosu, da smo Slovenci in naloge ter dolžnosti, ki so s slovenstvom združene. Spored je bil zaključen s pesmima „Slovenec sem" in „Domovina mili kraj".

Slovenska umetnost v Torontu. — Koncem maja t. l. so v tem mestu priredili lep kulturni večer v priznanje razstavljalcem moderne slovenske umetnosti v Torontu. Večer je vodil g. Vilko Čekuta, govorili pa so č. g. Sodja CM (o stari in moderni slovenski umetnosti), gg. kipar prof. France Gorše, Vodlan in Zupančič.

Slovenski novomašniki v ZDA. — Letos so dokončali bogoslovje in bili posvečeni v duhovnike čč. gg. A. Danijel Zanutič, Danijel A. Bohte in Walter Staudohar, pasionist.

Duhovne vaje za žene in dekleta so bile v Lemontu od 22. do 24. maja t. l. Udeležilo se jih je 34. Novost je bila v tem, da so bila običajna premišljevanja povezana z razlago nove liturgične konstitucije.

Gorica. — V **Doberdobu** so imeli 9. avgusta lepo marijansko slovesnost, tradicionalno praznovanje Marije Snežne. Vsa slovesnost se vrši zvečer. Najprej je bila procesija, potem pa melodram „Svetogorska Kraljica" na besedilo pok. prof. Joža Lovrenčiča. Slovesnost je bila zaključena okoli desete ure zvečer.

Trst. — **Rojan.** V nedeljo 23. avgusta je bilo vsakoletno romanje iz Rojana na sv. Višarje. Udeležilo se ga je okoli 110 romarjev. V cerkvi je imel pridigo dr. Franc Šegula. Pred odhodom so bile v cerkvi skupne večernice.

Belgija — Na proslavo 10-letnice „Slovenskih prireditev" in pevskega zbora „Jadran" iz Charleroi je koncem aprila t. l. prihitelo nad 400 rojakov. Popoldansko sv. mašo je daroval č. g. Zdravko Reven v župni cerkvi sv. Barbare v Gilly, cerkveni govor pa je imel č. g. Vinko Žakelj. Po sv. maši je bila jubilejna slavnostna prireditev. Pevski zbor vodi od ustanovitve g. Ivan Kodeh.

Francija — 17. maja je v Méricourt-Mines 6 slovenskih otrok prejelo prvo sv. obhajilo. Za to priložnost je prišel iz Pariza č. g. Lavrič. Birmanih pa je bilo v Pas-de-Calais skupno 16 slovenskih birmancev.

Avstrija — Slovenski visokošolci na Dunaju, združeni v „Klubu slovenskih študentov", so začeli izdajati periodični list „Information", s katerim nameravajo v nemščini obveščati razne časnike in osebnosti o problemih slovenskega človeka na Koroškem.

Petnajstletnica SFZ in SDO, slovenski mladinski organizaciji Slovenska fantovska zveza in Slovenska dekliška organizacija, ki sta med nami dobro poznani, sta v nedeljo, 16. avgusta praznovali petnajstletnico svojega dela in življenja.

Za to priložnost sta izdali lepo brošuro, iz katere razberemo, da štejeta okrog 450 članov in članic, in uprizorili Župančičevo Dumo.

Prireditev, ki je privabila nad 600 rojakov v Slovensko dvorano, je bila nekaj posebnega: tako po številu nastopajočih, kot tudi po višini. Nastopilo je nad 100 fantov in deklet. Sceno je izdelal g. Ivan Bukovec. Režija je bila v rokah g. Nikolaja Jeločnika. Nastopili so: solista — fant in dekle, sedemdesetčlanski dekliški in fantovski zbor, plesna, folklorna, pevska in piščalska skupina.

Pred Dumo je predsednik SFZ, Tine Vivod, pozdravil vse navzoče. Prvi predsednik SFZ in prva predsednica SDO, Peter Klobovs in Jožа Šturm Andrejakova ter oba duhovna vodja, direktor Anton Orehar in dr. Alojzij Starc, so prejeli v znamenje priznanja šopke. V lepi, močni misli je nato Tine Vivod uvrstil Dumo med naše domovinske pesmi in pokazal ideal naše mladine.

Za prireditev imajo poleg Nika Jeločnika, ki je predstavo zamislil, režiral in vodil vaje, in nastopajočih, še posebej zaslugo predsednik in predsednica mladinskih organizacij, Tine Vivod in Alenka Jenko ter Iva Vivodova, Nataša Smersujeva, Ludvik Štancer, Ivan Bukovec, Maks Borštnik, Betka Maček, Boris Pavšer in Rudi Bras.

Igra Prilika o izgubljenem sinu. Gojenci Rožmanovega zavoda iz Adrogueja so se tudi letos predstavili naši skupnosti. To pot so igrali v Slovenski dvorani igro Prilika o izgubljenem sinu.

Igra o izgubljenem sinu je preprost star slovenski misterij, ki ga je okoli leta 1800 napisal kmet-pesnik Andrej Šuster Drabosnjak s Koroškega. Mnogokrat je v tistem času šel čez preproste koroške odre, zlasti so ga igrali na prostem. Tik pred drugo svetovno vojno so z Drabosnjakom nastopali tudi po ostalih delih Slovenije.

To teatersko delo je značilna ljudska igra. Njegovo jedro je znana svetopisemska zgodba o izgubljenem sinu, ki pa je razširjena zlasti s sinovim potikanjem po svetu. To potikanje je napolnjeno z ljudskimi prvinami: s petjem in godbo, s kvartanjem in pitjem, z ljubeznijo in zapravljanjem, s hudičem in angelom. Človeku je, kakor bi gledal končnice kakega slovenskega čebelnjaka, poslikanimi s preprostimi figurami, ko bere to delo.

Namen dela je bil predvsem verski, kot napove zbor:

Mi ne igramo, da bi kratek čas imeli
ali da bi čast od ljudi želeli.
Vso čast bomo mi Bogu dali
in eksempel ljudem za poboljšanje dali.

Smisel obnavljanja takega dela je v tem, da se odkrivajo ljudske religiozne prvine slovenskega gledališča. Zlasti v tujini, kjer ni lahko ohranjanje zdravih slovenskih potez, je tak smisel še večji.

Režija je bila v rokah g. Nikolaja Jeločnika. Sceno je izdelal g. Ivan Bukovec. Igro, s katero se je Rožmanov zavod dobro predstavil, je gledalo okrog 600 rojakov.

Nova knjiga — Ruda Jurčec: Skozi luči in sence, 1. del. Ruda Jurčec, avtor Krekovega življenjepisa izpred 30. leti in Ljubljanskega triptiha iz l. 1958 ter številnih člankov in razmišljanj po naših revijah, je zasnoval novo delo: Skozi luči in sence (1914—1958).

Prvi del obširnega dela je že med nami. Ima 357 strani. Sega od leta 1914 pa do l. 1929.

„Ta knjiga se — po sodbi profesorja Geržiniča — razlikuje od vseh naših dosedanjih knjig spominov. Avtor odkriva svoj razvoj in ga organično povezuje z utripom krajev, pokrajin in celotne Slovenije. Posebno osvetljavo vrže na tri dogodke te dobe: Cankarjevo smrt, prevrat po prvi svetovni vojni in Aleksandrovo diktaturo. Bralec kar zadiha ozračje tega časa in večkrat ostrmi pred značilnostmi ustanov in gibanj. Med osebami, s katerimi se srečujemo, so posebno živo prikazani Terseglav, Pino Mlakar, dr. Ehrlich, profesor Tomec in dr. Korošec."

Nova knjiga je med rojaki vzbudila veliko zanimanje. Starejši bodo ob njej poživeli spomine na preteklost, mlajši pa bodo v njej brez posebnega truda spoznali zgodovino od prve svetovne vojne.

Knjigo, katero je opremil arh. Marijan Eiletz, izdala in založila pa založba „Baraga" v Buenos Airesu, vsem toplo priporočamo.

S. Avrelija Plankar v družbi m. Terezije Vidan, generale šolskih sester in s. provinciale

Slovensko romanje v Lourdes. V nedeljo, 23. avgusta smo, kot že vrsto let, poromali v Lourdes, v Marijino svetišče pri Buenos Airesu.

Prišlo je okrog 1200 rojakov. Najprej smo na vrtu pri lurški votlini molili sv. rožni venec, nato je bila procesija, zatem pa sv. maša z romarskim govorom.

Rožni venec je molil g. župnik Gre-

gor Mali. Fatnje, člani SFZ, so pri procesiji nosili križ in kip Matere božje. Sv. mašo pa je daroval in imel tudi pridigo g. direktor Anton Orehar. Med sv. mašo je bilo ljudsko petje, ki ga je vodil g. Jurij Rode. Več duhovnikov pa je spovedovalo.

Biserni jubilej je praznovala 15. avgusta 1964 s. Avrelija Plankar. Rojena je bila 7. junija 1885 v Laporju pri Slov. Bistrici na Štajerskem v dobri krščanski nadučiteljevi družini.

Po končanem učiteljišču je vstopila k šolskim sestram v Maribor, kjer je s sedmimi sovrstnicami, ki so že vse v večnosti, pred 60 leti prejela redovno obleko.

Leta 1909 je odpotovala v Združene države. Tam je ostala do leta 1931, ko je zopet prišla v Slovenijo in poučevala v Repnjah. 29. januarja 1934 je odšla na misijonsko pot v Južno Ameriko. Več let je bila voditeljica južnoameriške province, ki ima več hiš v Argentini, Paraguayu in Uruguayu. Sedaj živi, moli in še v polni moči deluje v Buenos Airesu.

Romanje Družabne pravde je bilo na praznik Marijinega Vnebovzetja in sicer v mesto Boulogne pri Buenos Airesu, kjer župnikuje g. Albin Avguštin. Najprej je bil romarski shod, na katerem je g. Smersu govoril o socialni okrožnici „Mater et Magistra“, zatem pa sv. maša, med katero je pel pevski zbor „Soča“ iz San Fernanda.

molitveni namen

Splošni za oktober: Da bi se težave, ki izvirajo iz stalnega naraščanja prebivalstva v svetu, reševale po načelih božjega zakona, pravično in z ljubeznijo. — **Za november:** Da bi ljudje, razsvetljeni od krščanskega nauka o večnem življenju, pravilno razumeli naloge in vrednost zemeljskega življenja.

Misijonski za oktober: Da bi med katoliškimi narodi rastla misijonska vnema. — **Za november:** Da bi v Aziji in Afriki bil nadvladan vpliv posvetnosti po proučevanju okrožnice „Mater et Magistra“ in s tem, da se njena načela uveljavijo.

Molitvena zveza za slovensko domovino: Slovenija je v Jugoslaviji na prvem mestu samomorov in na drugem mestu v svetovni lestvici. Zakaj nekateri Slovenci doma ne znajo več prenašati težav življenja? Zato, ker jim je dialektični materializem uničil vero v Boga, dušo in posmrtnost. — Molimo in trpimo za spreobrnenje teh naših ubogih in zašlih bratov!

POVERJENIKI:

Argentina:
Dušnopastirska pisarna,
Ramón Falcón 4158,
Buenos Aires

Brazilija:
Paroquia do
Santissimo Sacramento,
R. Tutoia 1125,
Vila Mariana,
Sao Paulo — S. P.,
Brasil

Z. D. A.:
Rev. Julij Slapšak
6019 Glass Ave.
Cleveland, Ohio, U. S. A.
Slovenska pisarna
Baragov dom
6304 St. Clair Ave.
Cleveland 3, Ohio, U. S. A.

Kanada:
Ivan Marn,
131 A Treeview Drive
Toronto 14, Ont.
Canada

Trst:
Marijina družba,
Via Risorta 3,
Trieste, Italia

Italija:
Zora Piščanc,
Riva Piazzutta 18,
Gorizia, Italia

Avstrija:
Naročnino pošiljajte
Mohorjevi družbi
v Celovec

Celoletna naročnina zaArgentino in države, ki nanjo mejijo (razen Uruguaya) 650 pesov.

za ZDA in Kanado 5 dolarjev;
za Avstrijo 95 šilingov
za Italijo 2.000 lir;
drugod protivrednost dolarja.

KJE JE KAJ

Koncil: odločilno zasedanje 577
Pokopavanje ali sežiganje mrtvih 578
Drugi Kristusov prihod 581
Kaj ga je privedlo do apostola bogoslužja 587
Pisatelj 590
Kajn in Abel 593
Slomškova smrt 596
Zakon brez otrok 598
Pomen družinske vzgoje 602
Misli ob Rožmanovem zavodu 607
En dan v zavodu 610
Za mlade ljudi 612
Svoboda vesti v Sovjetski zvezi 618
Podrti viharnik 622
V Evropo in nazaj 625
Glas iz Rima 629
Svetovne novice 631
Od doma 633
Slovenci po svetu 635
Iz Argentine 637
Molitveni namen 639

LETO XXXI. Štev. 10-11 OKT.-NOV. 1964

PROSIMO PORAVNAJTE NAROČNINO!

Nakazila na naslov:
Rev. Antonio Orehar
Ramón Falcón 4158,
Buenos Aires, Argentina

slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (Anton Orehar), urejujeta pa dr. Branko Rozman in dr. Alojzij Starc. — Editor responsable: Antonio Orehar. Ramón Falcón 4158, Bs. As. Registro de la Prop. Intel. Nº 574.991.

Tiska Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Buenos Aires

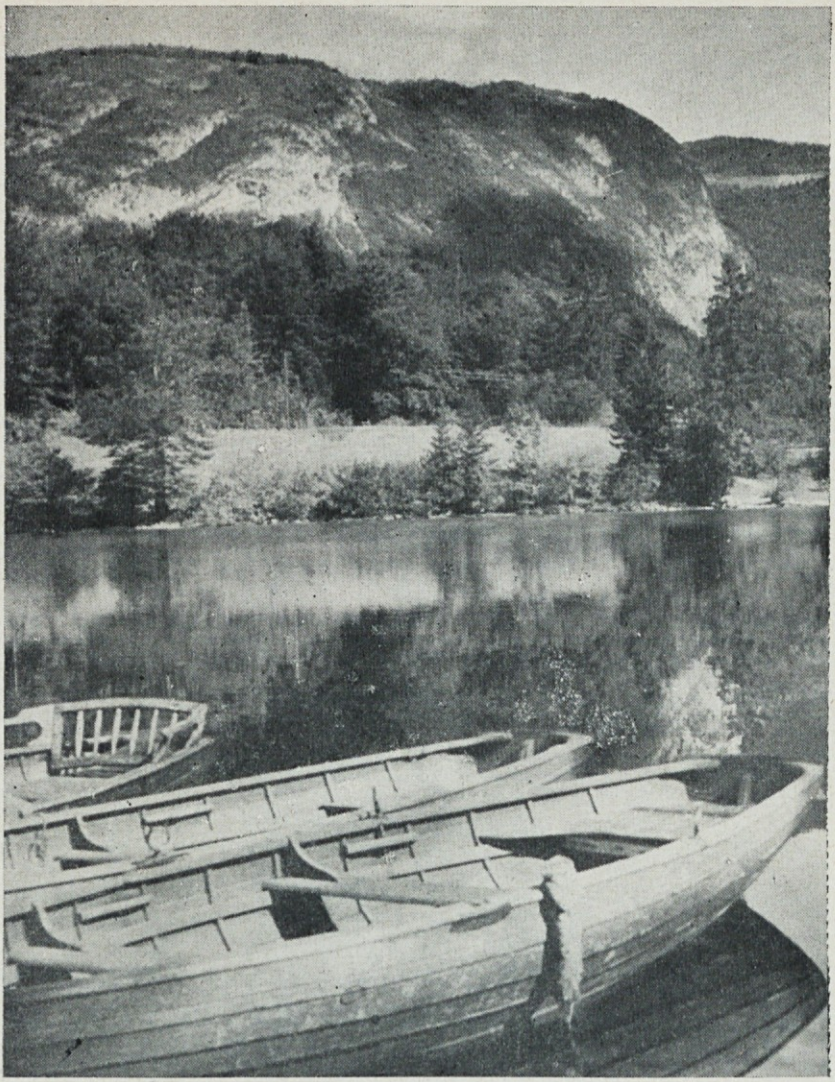

Kakor v zibelki leži sredi gozdnatih in skalnatih sten največje naše alpsko jezero, izza njih pa se bleščijo mogočni gorski vršaci

Naslovna in zadnja stran: *Ivan Bukovec*